ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 585 Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1898 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 22–4 18 ՃԸՄԱԶԻՒԼԷՎ 1316 ՌՈՒՄ. 314 Բ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 585

«بوزانتيون»
ارمنيجه يوميه وسياسی غزته. صاحب امتياز ومدير مسئولی
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سی بابعالی جاده سنده ۲۳–۲۵ نومرولی
دائره مخصوصه ده در

20 ՓԱՐԱՅ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱՅ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆՆ

Եւրոպեան դրութեանց հետ բաղդատուած

Ի ՄԱՍԻՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅ

Երէկ ըսինք թէ Մ. Եանովսքի, կովկասի կրթական վերատեսուչն, Հայ վարժարաններուն յարքունիս գրաւումն արդարացուցած է այն Բերբէով թէ «Ինչ որ ի Ռուսիա եկեղեցիի շրջափակին մէջ չէ, աշխարհական է, և ինչ որ աշխարհական է, Տէրութենէն, ո՛չ թէ Եկեղեցիէն, կախում ունի»։

Փորձենք այս գաղափարն համեմատութեան դնել նոյն նիւթին վերաբերող եւրոպական գաղափարներուն հետ։

Աշխարհականացումի այս ծայրագոյն վարդապետութիւնը կ'լսենք ա՛յն երկրէն ուր վեհապետն Եկեղեցիին պաշտպանն է միանգամայն, և ինքն ալ կրօնական հանգամանք մ'ունի. ուր եկեղեցականութիւնն ընդարձակ իշխանութիւններ կ'վայելէ աշխարհական ընկերութիւնը բարեկարգելու համար. ուր՝ պաշտօնապէս գոնէ՝ այնքան մեծ կշիռ կ'տրուի Եկեղեցիին ազդեցութեան՝ ժողովրդին վրայ, ևն. ևն։

Բոլորովին տարբեր երկիր մը մէջ, ի Գաղղիա, շատ աւելի թոյլտուութիւն կ'ցուցուի մասնաւոր դաւանութեանց պատկանող դպրոցներուն։ «Ս. Ռուսաստան» կղերամոլութեան, եկեղեցասիրութեան մարմնաւորումն իսկ է բաղդատմամբ Ֆրանսայի։ Բայց նո՛յն իսկ Ֆրանսա այնքան յառաջ չէ տարած աշխարհականացումի [laïcisation] վարդապետութիւնը։

Եւ իրօք, հռչակաւոր աշխարհականացնողը, Ժիւլ Ֆէռի, Արմատականներու ծայրերուն մէջտեղ, շատացաւ գրաւելով ա՛յն Միաբանութեանց դպրոցներն որք արտօնեալ չէին, որք իրենք իրենց կազմուեր կազմակերպուեր էին՝ կաթոլիկ կղերին աչք գոցելու վարժուած նախորդ վարչութեանց շնորհիւ։ Բայց նոյն իսկ Ժիւլ Ֆէռի, և անկէ ետքն իրարու յաջորդող արմատական կամ պատեհական դահլիճք, յարգեցին ու կը յարգեն «արտօնեալ Միաբանութեանց» դպրոցներն և այլ ամէն հաստատութիւնները։

Աշխարհականացման մրցանակն ուրեմն Մ. Եանովսքի կ'շահի, նսեմացնելով նոյն իսկ գաղղիացի արմատականներն ու ընկերվարականները։ Ասիկա ա՛յնքան մեծ յաջողութիւն և ա՛յնքան կարեւոր իրողութիւն մ'է ինքնին որ կ'արժէր առանձինն ի վեր հանել։

Իր զաւակը կաթոլիկ մեծցնել ուզող գաղղիացի ծնողքն այսօր Գաղղիոյ մէջ ազատ է և արտօնեալ է իր զաւակը կաթոլիկ մեծցնելու՝ կաթոլիկ ինքնուրոյն և ինքնօրէն հաստատութեան մը մէջ, զոր կ'վարէ կաթոլիկ Միաբանութիւն մը։ Իսկ Մ. Եանովսքիի Բերբէով, կովկասի մէջ, Հայ ծնողքն որ իր զաւակն Հայ. Եկեղեցւոյ դաւանութեան մէջ իբրեւ Հայ մեծցնել ուզէ, չի կրնար գտնել իսկապէս Հայ վարժարան մը, ընդ. Հայ Տնօրէնութեամբ, ուր այսպիսի կրթութիւն մը տրամադրելի ըլլայ իր տղուն համար. այլ, պէտք է դիմէ պետական քաղաքային հաստատութեան մը, ինչպէս այսուհետեւ կ'ըլլան ամէն Հայ վարժարանք որք չեն գտնուիր նշանակուած անձուկ սահմաններուն մէջ։ [Տե՛ս երեկի Խմբագրականին մէջ։]

Ազատախոհ և Վոլդէրեան Ֆրանսայի մէջ այսօր կղերը, կաթոլիկ թէ բողոքական, հազարաւոր տղաք կ'կրթէ իր սեփական հաստատութիւններուն մէջ, որոց չի միջամտեր Պետութիւնն. իսկ Կովկասի մէջ եկեղեցականութեան ձեռքէն կ'առնուի յետին Թոլորդն? անգամ միջամտութեան և հսկողութեան Հայ ժողովրդական վարժարաններու վրայ, որք այսուհետեւ պէտք է կախում ունենան միայն ռուս աշխարհական պաշտօնէութիւններէ։

Պէտք է խոստովանինք թէ այս մասին Օսմ. Տէրութեան ընթացքն անհունապէս աւելի համաձայն է Եւրոպական լուսամիտ դրութիւններու, և թէ ամէն հպատակ հասարակութիւնք Թուրքիոյ մէջ շատ աւելի կարեւոր, շատ աւելի թանկագին արտօնութիւններ կ'վայելեն ի մասին հանրային կրթութեան և տոհմային դաստիարակութեան քան կովկասի մէջ։ Թուրքիոյ մէջ ամէն հասարակութիւնք արտօնուած են Տէրութեան ընդհանուր օրինաց համեմատ իրենց ձեռքով և իրենց պաշտպանութեան ներքեւ դպրոցներ հիմնելու և պահպանելու, և ամէն ուսումներն իրենց լեզուով աւանդելու, պետական լեզուին ուսուցումը պարտաւորիչ ընելու պայմանով միայն, որ արդէն շատ բանաւոր պայման մ'է։

Երբեք չէ պատահած որ պետական պաշտօնէութիւն մը միջամտէ այս դպրոցներու ներքին կարգ ու սարքին, կամ գրաւէ անոնց վերաբերեալ հաստատները կամ շէնքերը, կամ փակէ դպրոցներն, ևն. ևն։

Նոյն ազատութիւնը զոր Թուրքիոյ մէջ զանազան հասարակութիւնք կը վայելեն դպրոց բանալու և կառավարելու իրենց պատասխանատուութեան ներքեւ, ու իրենց դաւանութեան ու ցեղային աւանդութիւններուն համաձայն կրթութիւն մը աւանդելու, կը տեսնենք որ Եւրոպայի մէկ ուրիշ ծայրն, էն զարգացեալ երկիրներէն միոյն մէջ, Անգլիոյ մէջ ալ, կ'վայելեն զանազան հասարակութիւնք։ Ցորմէ կ'մակաբերենք թէ այս դպրոցական խնդրոյ մէջ Օսմ. Տէրութեան ընթացքն համաձայն է էն լուսաւորեալ կառավարութիւններու ընթացքին։ Եւ իրօք, զանազան յարանուանութիւնք, Անգլիոյ մէջ, ունին իրենց սեփական դպրոցները, զորս Տէրութիւնը մտքէն չանցըներ գրաւել իւրացնել, այնպիսի առարկութեամբ թէ այս դպրոցներ քանի որ եկեղեցիի շրջանակէն դուրս են, ուրեմն աշխարհական հաստատութիւններ են, և քանի որ աշխարհական հաստատութիւններ են, պէտք է Տէրութեան յանձնուին անպատճառ։

Թերեւս առարկուի թէ Անգլիոյ մէջ տարբերութիւնը լոկ կրօնային տարբերութիւն է, ազգի կամ ցեղի տարբերութիւն չկայ։ Բայց անշուշտ այս առարկութիւն չի պաշտպաներ իռլանտական ազգին վայելած դպրոցական արտօնութիւններուն, որոց շնորհիւ կաթոլիկ Իռլանտացիք բոլորովին իրենց կղերին տնօրէնութեան ներքեւ ունին ազգային դպրոցներ, որոց վրայ շատ հեռուէն և շատ ցանցառ հսկողութիւն մ'ընելով կ'շատանայ բրիտանեան Տէրութիւնը։

Գերմանիոյ մէջ, Պիզմարք սոսկալի, ահռելի պայքար մը մղեց «հակագերման» կաթոլիկ Միաբանութեանց դէմ, անոնց դպրոցներուն վրայ խիստ հակակշիռ հաստատեց, Միաբանութեանց մէկ մասը մինչեւ անգամ արտաքսեց երկրէն, իբրեւ Տէրութեան ապահովութեան համար վտանգաւոր տարրեր։ Բայց նոյն իսկ Պիզմարք Լեհերուն և Հանովէրցի կամ Պաւիերացի կաթոլիկներուն դպրոցներն յարքունիս չգրաւեց, և իր բարկութեան վայրկեանին անցնելէն ետքը, կաթոլիկ կղերը բոլորովին ազատ թողուց դպրոցներու տնօրէնութեան գործին մէջ։

Ըսել է թէ՝ ինչ որ Մ. Եանովսքի ծրագրեր և ի գործ դրեր է Կովկասեան վարժարաններու համար՝ տեսակին մէջ անզուգական խստութեան միջոց մ'է։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

Պատուելիներուն ժողովն ի Ռուսճուք.— Նոր վարժարաններ Հայոց համար.— Պուլկար կառավարութիւնն և Հայ վարժարանք.—Իշխանական ընտանիքն Պուլկարիոյ.— Եւքսինեան Պալատը։

ՎԱՌՆԱ, 10 Սեպտ. [*]

Ռուսճուք հաւաքուած բողոքական պատուելիները գործնական ոգիի տէր չեն եղեր. կ'յուսացուէր որ Դրական օգտաւէտ խնդիրներու վրայ վիճէին վիճաբանէին, և իրենց ժողովին եզրակացութիւնը ժողովրդեան ցուցուցած ատենին՝ հաստատէին որ իրենք հանրութեան հոգեւորին հետ մարմնաւոր բարիքն ալ գիտեն խորհիլ։ Ժողովին հիմնական նպատակն է եղեր «Հայ. Եկեղեցիին հետ միացման ձգտումներ» արծարծել՝ Հայ հասարակութեան օգտակար հանդիսանալու մտքով։ Պ. Ամիրխանեանց, ժողովին Նախագահն, երիտասարդութեան կատարելիք կարեւոր դերը ներբողելով, կ'պահանջէ որ անիկա կրօնքի ներշնչումներով տոգորուի։ Պ. Գէորգեանց ցաւութեան բարձումը կ'պահանջէ նորահաս սերնդեան մէջէն, և կ'փափաքի որ աստուածային երկիւղով ապրի ան։ Պ. Եարտըմեան ալ կ'դըրուատէ եղբայրական միացման գաղափարը։ Պատուելիներու այս պերճախօս շարքն աւարտելէ յետոյ, հրաւէր կ'ըլլայ որ «ոչ—Աւետարանական» եղբայրներէն ալ ուղղուն յայտնէ իր կարծիքը։ Այս վերջին դասակարգին պատկանող հանդիսական մը, յիշեալ որակումէն սրտմտած, բեմ կ'ելլայ կը բողոքէ «ոչ—Աւետարանական» բառին դէմ, ըսելով թէ աշխարհի բոլոր քրիստոնեաներն աւետարանական են, եւ յետոյ կրօնական դաստիարակութիւնը փաստակար կ'դատէ երիտասարդութեան համար։ Երեւակայել պատուելիներուն իրարանցումը. անձարդ նախագահը չի հանդուրժեր որ ոչ-աւետարանական բեմբասացն իր վոլթերական դաւանանքը շայլէ այդ կրօնական հաւաքման մէջ, ու կ'ստիպէ զայն վար իջնել։ Ինչպէս կ'երեւայ, աւետարանական պատուելիներուն օրակարգը շատ հարուստ չէր նիւթերով, և Պուլկարիոյ զանազան կողմերէն Ռուսճուք երթալով աւելի զբօսական պտոյտ մ'ըրած եղան քան մարդասիրական կամ հանրօգուտ ձեռնարկ մը։

* * Երբ մէկ կողմէ գաղթականութիւնը կ'քրքրի, կ'ցրուի, կ'երթայ հոն ուսկից եկած էր, Պուլկարիոյ հայաշատ քաղաքներուն մէջ ընդհ. ոգեւորութիւն մը կ'դիտուի կրթութեան գործին համար, բան մը որ անշուշտ ուրախառիթ է եւ շնորհաւորելի։ Այս երեւոյթ մասնաւորապէս կ'շեշտուի հոս։ Օր նոր... դպրոց նոր։ Աս տարուան առատութիւնը վարժապետի վրայ է։ Ան որ դպրոցէ մը շրջանաւարտ է կամ քիչ շատ բան գիտէ, վարժապետ կ'ձեռնադրուի։ Իրօք ալ, բանուկ և դիւրին արհեստ աս է... քաղցանօթեան պէսպէսումը մը բանիրուն երիտասարդներ կ'ստանձնեն ազգ. վարժարանի ղեկավարութիւնը. այս դպրոցին անցեալ տարուան հրաժարած տնօրէնն ալ ինք իր գլխուն դպրոց մը կ'բանայ՝ գիշերով ցորեկով. անդին, երկու լքուած ուսուցիչներ կ'մէկտեղին ու նոր վարժարանի մը հիմերը կ'դնեն. ասդին՝ Պ. Ամիրխանեանց ուրիշ կրթարան մը կ'բանայ՝ աւետարանականներու և ոչ-աւետարանականներու համար միանգամայն. ուրիշ տեղ մ'ալ, կ'ըսուի, այս վերջինին աշխէկը կ'ձեռնարկէ վերոյիշեալներուն պէս բան մ'ընել. ասոնք մեզ ծանօթ եղածներն են. կարելի է անշշուկ և անմռունչ ստացողներ ևս հոս հոն գտնուին կրթութեան գործին. վերջապէս Վառնայի ուսանող մանկտոյն այլ եւս մի միայն... ընտրելու հոգն ունի։

* * Տեղւոյս կրթական Տեսուչն յայտարարութիւն մ'ըրեր է, որուն տրամադրութիւնն զգալապէս կրնայ խախտել գէթ Վառնայի ազգ. վարժարանին հաւասարակշռութիւնը. հոն պաշտօնավարող ուսուցիչներն իրենց հանգամանքն հաստատող վաւերաթուղթեր ունենալու են ձեռուընին. և յետոյ հարկ անհրաժեշտ է որ պուլկարահպատակ ըլլան. այս երկու պահանջները չլրացնող ուսուցիչն իրաւունք պիտի չունենայ դասախօսել ծխական դպրոցի մէջ։ Կրթական վերատեսուչը, հակառակ պարագային, կ'սպառնայ եղեր նոյն իսկ փակել ազգ. վարժարանն՝ եթէ իր այս օրինական պահանջ գործադրուած չտեսնայ։ Տեսնենք գործն ինչ՝ պիտի յանգի։ Դժուարն ան է որ վկայուած և պուլկարահպատակ ուսուցիչ կամ շատ քիչ կայ կամ բնաւ. և եթէ այս տրամադրութեան գործադրութիւնն ամբողջ Պուլկարիոյ ազգ. վարժարաններուն համար հաւասարապէս պահանջուի, դիւրին է երեւակայել թէ ազգ. դաստիարակութեան աւաղ գործ ի՛նչ անել ու դժուարկնճիռ դրութեան մը կ'մատնուի՝ ասանկ յայտ կարեւոր գաղթականութեան մը մէջ։ Միւս կողմէ, այս հրահանգին գործադրութեամբ մասնաւոր դպրոցներու տէրերուն հացին եղ պիտի քսուի. բայց մեք փորձով գիտենք թէ խարխուլ հիմերու և անձնական շահերու վրայ հիմնուած այդ դպրոցներ ի՛նչ կեանք ու յարատեւութիւն կ'ունենան, եթէ անոնց հիմնադիրները փորձ ու հեղինակաւոր անձեր չըլլան։

* * Պուլկարիոյ իշխանական ընտանիքն այժմ կ'գտնուի Եւքսինոգրատի դղեակը, Վառնայի մօտ, Սեւ Ծովուն ափը սքանչելի տարածութեան մը վրայ կառուցուած։ Ֆերտինանտ իշխանը, Մարի-Լուիզ իշխանուհին, Քլէմանթին իշխանուհին ու երեք փոքր իշխանազուններն ամռան վերջերն հոս կուգան պատսպարուելու կազդուրիչ օդը ծծելու։ Իրենց բնակութիւնն այս հրաշալի ամարանոցին մէջ ընդհանրապէս կ'տեւէ երեք-չորս ամիս։ Արքունիքին այս ներկայութիւնը Վառնայէ մէկ-երկու ժամ հեռու, գրեթէ բնաւ չի նշմարուիր քաղաքին մէջ. մինակ պալատին ու նաւահանգստին միջեւ երկարող փոշոտ ճամբուն վրայ արքունական խրոխտ փրփրերախ ձիերու լծուած դեղին կառքերու երթեւեկը կ'ցուցնէ թէ Պուլկարիոյ իշխանապետական ընտանիքը գիւղագնացութեան մէջ է։ Մնաց որ, իշխանական այս ներկայութիւն Վառնացիներու համար յուզիչ և տարօրինակ բան մը չունի։ Եթէ պատահի որ իշխանն զբօսական պտոյտէ մը կամ որսորդութենէ մը դարձին հաճի քաղաքին կեդրոնէն անցընել տալ իր Լանտօն, ճամբուն վրայ անցորդները կանգ չեն առներ նայելու իրենց իշխանին անցքին։ Զարմանալի է որ Պուլկարներն որք գերազանցապէս խանդի ու ցոյցի ժողովուրդ են, պղատոնական հանդարտութիւն կ'ցուցնեն իրենց իշխանին հանդէպ։ Երկու շաբաթ առաջ, Ռուսճուքէն մեկնող կառաշարը Վառնա բերաւ Քլէմանթին իշխանուհին, զոր կայարանին մէջ գացին դիմաւորել իշխանը, գաւառապետը, քաղաքապետն ու օտար տէրութեանց գեր-հիւպատոսները. հետաքրքիրներու անհագին բազմութիւն ներկայ էր. այդ ընդունելութեան միջոցին ժողովուրդին կողմէ համակրութեան ճիչ մը չելաւ։ Իշխանն իր վեհափառ մօր ներկայացուց ամենքը զատ զատ, եւ յետոյ կառքերն հեծան ու գացին՝ ժողովրդեան հոծ և սաւար ցանկերու մէջէն, անձայն անշշուկ, հետաքրքրական առարկայի մը անզգած տպաւորութիւնը թողլով։ Պուլկար ժողովրդեան իր իշխանին հանդէպ տածած այս զգացմանց շարժառիթն ինչ կ'ուզէք վերագրեցէք։

* * Շաբաթ օրը, տեղւոյս կաթոլիկ մատրան մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Աւստրիոյ հանգուցեալ կայսրուհիին համար, որուն եղերական մահն հոս ալ զայրոյթի և վիշտի տպաւորութիւն առաջ բերաւ։ Այս պաշտամունքին ներկայ գտնուեցան Քլէմանթին իշխանուհին և Մառի-Լուիզ իշխանուհին։ Լուի-Ֆիլիբի ծերունի դուստրը, սեւերով փաթթուած ալուրուրուած, ցաւի կծկուածք մ'ունէր իր թօշնած դէմքին վրայ՝ երբ կառքը կ'հեծնար Եւքսինոկրատ դառնալու համար։

Գ.Ա.Ղ.Թ.Ն.ՃԵԱՆ

[*]. —Այս նամակ սովորականէն մի քանի օր ուշ հասաւ մեզ։

ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂՔ Յ'ԵՒՐՈՊԱ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ԱՌ Պ. Հ.

ՄԷՅՍԹՕՆ [Անգլիա,] 26 Սեպտ.

Քանի մը տարի առաջ, երբ մէկտեղ կ'ուսանէինք կեդրոնական վարժարանի մէջ, մտածեցի ուսանողաց պաշտպան ընկերութիւն մը կազմել. Նպատակս դատարկ-ու-պոչ գրպանով Եւրոպա ղրկուած կամ ղրկուելիք ուսանողներուն օգնել էր։ Մտածելս եւ ընկերներուս առաջարկելս մէկ եղաւ. այս վերջիններն խելոյն և միաձայնութեամբ ընդունեցին առաջարկութը. վայրկենապէս հանգանակեցինք 160 դահ. ու նամակ մ'ալ խմբագրեցինք նոյն ժամանակին Ս. Պատրիարքին ներկայացուելու համար։ Հետեւեալ առտուն 3-4 ընկերներէ բաղկացեալ պատգամաւորութիւն մը մեր դասարանին կողմէ նամակն եւ գումարը տարինք յանձնելու Ն. Սրբազնութեան, որ գովեց, գնահատեց ձեռնարկնիս. ու ըսաւ թէ, դժբախտաբար ստիպուած ըլլալով այսպիսի կենսական ու անհագին կարեւորութիւն ունեցող խնդրի մը երկրորդական տեղ մը տալ իր զբաղումներուն մէջ, ինք չէր կարող անձամբ պարապիլ այդ հարցով, ուստի և կ'յանձնէր Ուսումնական Խորհուրդին։ Մեք մեր նամակով կ'խոստանայինք նաեւ ամսական 60 դահ. ալ վճարել կանոնաւորապէս ինչ որ ըրինք 3 ամսուան համար։

Մեզմէ ստորակարգ դասարանն ալ, բարի նախանձով մը շարժած, 90-100 դահ.ի գումար մը նուիրեց նոյն ամիսներուն։ Ուր ուրեմն կ'լսէինք թէ այդ ստակները կ'յանձնուէին Ուսումնական Խորհուրդին և թէ գումարը 5-600 ղրշ.ի հասած էր։ Ո՞ւր են հիմա այդ դրամներն. եթէ բան մը գիտես, կ'աղաչեմ գրէ ինծի։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ թէ չէի ուզեր անարգ մետաղի խնդրով կամ թուանշաններով ասլի նամակով մը նեղացնել ձեզ ամռան այս տաք օրերուն. բայց անշուշտ պիտի ներես, խորհելով որ ոչ դուն եւ ոչ ես եսամոլ չենք և չենք ալ ուզեր ըլլալ։

Մոռցայ ըսելու թէ, քանի մը ամիս ետք, օր մ'ալ լսեցի որ այդ նպատակին իրագործելու և կանոնաւոր կերպարանք մը տալու համար ստոր, Ընկերութիւն մ'ալ կազմուեր էր, եւ քանի մը հրապարակագիրներ առաջարկեցին ինձ որ ես ալ անդամակցիմ ընկերութեան. մերժեցի. ա՛յն միակ պատճառով որ ես ուսանող ես միեւնոյն ատեն վաստկող մ'էի. ժամանակ չպիտի կրնայի ունենալ ո՛և է օգտակար ծառայութիւն մը մատուցանելու. ուստի, ինչպէս ըսի, չընդունեցի, ուրախ ըլլալով միայն որ նըպատակիս գրեթէ հասած էի։

Զիս ամէնէն շատ զբաղեցնող խընդիրն, ինչպէս գիտես, հայ ուսանողներու վիճակն է եղած միշտ. որոց լքումը մինչեւ այն աստիճանի հասեր է որ Բարիզի մէջ անօթի մեռնող անգամ կ'պատահի կոր հիմա. զարմանալի իրողութիւններու մէկ տխուր պատկերն ալ չէ՞ս գտներ. և ի՞նչ բան զարմանալի չէր մեր մէջ։ Տեսնենք, եթէ Բիւզանդիոն հաճի քիչ մը զբաղիլ այս խնդիրով ու ընդհակառակը մէջտեղ ելնող մը չըլլայ, գիտես որ նոր ձեռնարկ մ'ընել պիտի առաջարկեմ. զի պէտքը միջոցներ կ'առեղծէ. կ'ըսեն թէ պարտականութիւնը կ'հարցնէ. «ի՞նչ պէտք է ընեմ». ու սէրը կ'հարցնէ. «ի՞նչ կրնամ ընել». ես երկուքո՛վ ալ կ'հարցնեմ. ի՞նչ պէտք է և ի՞նչ կրնանք ընել։ Մեր ժողովուրդին վրայ, կրթական և բարեգործական հանրօգուտ աշխատութեանց մասին այնքան մեռելութիւն ո՛չ տեսած էի, ո՛չ ալ կարդացած։ Բիւզանդիոնը,—կ'կարծես որ մոռցա՞յ—, անգամ մը ելաւ գրեց թէ ինք տասն ոսկի կուտայ, եթէ ազգն հաճէր հանգանակութիւն մը բանալու—ասիկա հանրածանօթ կտակին առիթն էր— և ոչ ոք խորհեցաւ որ ատիկա հայ խմբագրի մը համար դիւցազնութիւն մ'էր. ուրիշ անգամ մ'ալ 5 ոսկի մրցանակ մը կ'խոստանար անոր որ կարողանար էն գեղեցիկ կերպով մը պատկերացնել՝ նորավէպի մը մէջ՝ մեր հաճի-աղաներու կեա՞նքն, հոգի՞ն, սի՞րտը, չգիտեմ, եթէ ունին. այդ հանդիսաւոր պարգեւի քաջալերիչ խոստումին իբր հետեւանք ա՛լ բան մը չլսուեցաւ [*]։ Ա՛յսպէս, տարիներ կուգան ու տարիներ կ'երթան, մեր գրագէտներն ու մեր ժողովուրդն է որ կ'մնան միայն իրենց տեղերը։ Փառք մեր ոչխարներուն։

Ինչո՞ւ համար Պատրիարքարանն, ինչպէս կ'ըսէր մեծ մայրս որ կարդալ գրել չի գիտեր, ուսանողաց պաշտպանութեան խնդիրը շատ կարեւոր չնկատէ. եթէ ես— քաւ լիցի կամ Աստուած չընէ— Պատրիարք ըլլայի, տես ինչ կ'ընէի. կ'կանչէի բոլոր այն ծնողքներ կամ պաշտպաններն որ Ֆրանսա ուսանելու ղրկած են զաւակ մը կամ պաշտպանեալ մը, կ'հարցնէի անոնց թէ ամսական որքան դրամ կը ղրկեն իրենց զաւակներուն. դուն գիտես, ընթերցո՛ղ, պատասխանին ինչ պիտի ըլլար. 100, 120, 150, 200 Ֆր. ու թերեւս քիչ մ'ալ աւելի. Աստուած ողորմի անոնց որ մինակ 44 Ֆր. ունին ու պիտի ապրին... սակաւապիտութեա՛մբ..., Ջըսի՞ որ ենթադրենք թէ Պատրիարքն ես եմ. կ'առնէի այդ գումարներն ամէն ամիս, իմ տրամադրութեան տակ կ'հաւաքէի. ամսագլուխ եղածին պէս, կ'նայէի քանոնատներուս ցանկին վրայ ու ամենքին ալ հաւասար գումարներ կը ղրկէի, դպրոցական ծախքերն ուրիշ կերպով մը կարգադրելով, օրագրական կոչերով ևլն. և միթէ Փրանս. կառավարութեան ալ դիմում մը ապարդիւ՞ն պիտի մնար կարծես, եթէ ձեռնհաս մարդիկ կամ մարմիններ մեր մէջ «ինչո՞ւս պէտք է, հանգիստ ձգէ զիս» ըսող... մարդիկ չըլլային։ Սո՞ւտ էի, հիմա՞ ալ չես հաւատար երբ կ'ըսէի քեզի թէ ո՛չ միայն հայ անհատը ծոյլ է այլ և ամբողջութիւնն ազգին, ...Ֆնծերն անգամ։ Ես ծոյլ ըսի, դուն հասկցիր անհոգ, անտարբեր։ Քեզի երկար բարակ բացատրելու պէտք չեմ զգար. դուն կրնաս ինքնին խորհիլ այդ խնդրին զանազան դիւրին կամ դժուար պարագաներուն վրայ. իմ մասիս, ես ա՛յնքան համոզուած եմ կարելիութեանն որ ատոր համար սկզբնական առաջին լումայ մը ես կուտամ, խոստանալով ամէն ամիս ալ կանոնաւորապէս գումար մը վճարել, ո՛չ ծանօթ կտակային մեթոտներով։ Ես ասիկա կ'ընեմ, լոկ խօսելով կամ գրելով անցած չըլլալու համար։

Խ. Ս.

[*].—Միայն Տարէնտէ Մկրտիչ էֆ. Թոքեան՝ մեր թղթակից՝ թատերական մը ղրկեց. բայց որովհետեւ այս մասնաւոր ճիւղին մէջ դեռ այնքան վարժ չէ, և ուրիշ մրցակից մը չեղաւ, գործն անանկ մնաց։ [Ծ. ԽՄԲ.]

ՔՐՈՆԻԿ Ս. ՏԵՂԵԱՑ

[ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի]

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ, 8/20 Սեպտ.

Հապէշաց վեհապետի կողմէն վերջերս արտասովոր պատուիրակութեամբ Ֆրանսա ղրկուած զօրավար իշխան Վոլտիէ և իր հետեւորդները Օգոստ. 29 ին ՇԲ. օր Մարսիլիայէն Ցոպպէ հասնելով, անմիջապէս նոյն երեկոյ շոգեկառքի մասնաւոր գնացքով Ս. քաղաքս ժամանեցին։ Երկաթուղւոյ կայարանն, Երուսաղէմի Փրանսական ընդհ. հիւպատոս Մ. Օզէպ՝ հիւպատոսարանի ամբողջ պաշտօնեայներէն և գաւասներէն շրջապատեալ, ընդունեց Մենելիքի ներկայացուցիչներն և փառաւոր կառքերով ուղղակի Ս. Յարութեան տաճարն առաջնորդեց, ուր գլխաւոր սրբավայրերու մէջ ուխտ և երկրպագութիւն մատուցանելէ յետոյ «Նոր-Օթէլը» գացին, թէպէտ և Հապէշոց միաբանութիւնը մասնաւոր բնակութեան տեղ պատրաստած էր՝ իրենց վանքին մօտ։ Մեզ անծանօթ պատճառներով կամ ազդեցութեամբ՝ Հապէշ իշխանը չայցելեց ոչ Պատրիարքարաններն, ոչ վանքերն և ոչ իսկ Հապէշոց նորաշէն վանքն և եկեղեցին, այլ չորս օրուան մէջ Ս. քաղաքիս նշանաւոր ուխտատեղիները, մինչեւ անգամ ութ ժամ հեռու Յորդանան գետն այցելելէ և 700 գաղ. ոսկւոյ նպաստ մը ղրկելէ յետոյ Հապէշոց վանքին՝ ամսոյս 2/14 ին Ցոպպէ-Սուէզի ճանապարհաւ մեկնեցաւ ի Հապէշստան։ Կ'լսուի թէ Մենելիքի յառաջիկայ — 1900 ին — այցելութեան ժամանակ յԵւրոպա և յԵրուսաղէմ՝ Ն. Վեհափառութեան պիտի ընկերանայ իշխան Վոլտիէ։

* * Աւստրիոյ Ելիզապէթ կայսրուհւոյն եղերական մահն հեռագրաւ հաղորդուած ըլլալով Ս. Քաղաքիս աւստրիական հիւպատոսին՝ Լատին կրօնաւորք, որք բոլոր պետութեանց պաշտպանութիւնը կ'վայելեն ի Ս. Երկիր, ի նշան երախտագիտութեան ամսոյս 3/15 ին հանգստեան պաշտօն կատարեցին Ս. Յարութեան տաճարին մէջ։ Աւստրիացի վրդ. մը ձայնաւոր պատարագ մատոյց Ս. գերեզմանին առջեւ շինուած շարժական սեղանին վրայ, և լատինաց Պատրիարք Տ. Բիավի նախագահեց մեռելական հանդիսին, որուն ներկայ գտնուեցան մեր և Յունաց Պատրիարքարաններու կողմէն մէյմէկ եպիսկոպոս։ Վսեմ. Կառավարիչ պէյի կողմէն իր թարգմանն և բոլոր հիւպատոսներ իրենց հետեւորդներով և համազգեստ հագած։ Հանդէսէն յետոյ բոլոր ներկայք իրենց ցաւակցութիւնն յայտնեցին աւստրիական հիւպատոսին եւ մեկնեցան։

* * Այս միջոցին Եւրոպացի այցելու-ուխտաւորներու կարաւաններն իրարու կ'յաջորդեն։ Երկու շաբաթ առաջ կ'գտնուէին այստեղ 50 Ֆրանսացի ուխտաւորներ, բաւ մեծի մասին ուսուցիչ և ուսանող. այժմ կը գտնուին 30 Պելժիքացիներ, 10 օր յետոյ պիտի գան 200 Իտալացիներ. և այս բոլորին լրումը կամ պսակը պիտի ըլլայ գերմանական Մեծ-կարաւանին գալուստն, որ պիտի բաղկանայ, ի մէջ այլոց, զանազան աստիճանէ երկու հարիւր գերման եկեղեցականներէ, որք պիտի մասնակցին նորաշէն Ս. Փրկչի եկեղեցւոյն օրհնութեան, որ մեծաշուք արարողութեամբ պիտի կատարուի յառաջիկայ Հոկտ. 19/31 ին, և յետ այնորիկ Մեծ-կարաւանը պիտի այցելէ Ս. Երկրին բոլոր նուիրական, պատմական և հետաքրքրական վայրերն, որպէս և Պէյրութ, Պաալպէք և Դամասկոս քաղաքները։—Հաւանականաբար նոյն օրերը պիտի օրհնուի նաեւ Ս. քաղաքիս հիւսիսային կողմը, Թագաւորաց գերեզմաններուն մօտ, Ս. Գէորգայ անկլիքան նորակերտ եկեղեցին ի ձեռն Սալզպրիի եպիսկոպոսին, որ այս առթիւ երկրորդ անգամ ըլլալով պիտի այցելէ Ս. Երկիրը։

* * Ս. Քաղաքիս մէջ կատարուած շինութեանց կամ նորոգութեանց կարգին մէջ կ'արժէ յիշել թէ Արեւմտեան պարսպին մէկ մասը—Դաւթայ բերդին և Ցոպպէի դրան միջեւ—կայսերական հրամանաւ փլցուեցաւ, որով յետ այսորիկ Բեթլէհէմէն կամ երկաթուղւոյ կայարանէն եկող կառքեր՝ առանց անկիւնադարձի պտոյտ ընելու պիտի կրնան ուղղակի և դիւրութեամբ քաղաք մտնել։

* * Ս. Յարութեան տաճարին նախկին տեսուչ՝ Տ. Եղիա Վ. Յովհաննէսեան հաստատուեցաւ Ս. Աթոռոյս խոստովանահայրութեան պաշտօնին մէջ, զոր յառաջագոյն ալ վարած է երկար տարիներ։

ՍԾՐՈՎԼԷ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Երէկ իրիկուն Էջմիածնէ մեզ եկած հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ճէվահիրճեան և Իզմիրի առաջնորդ Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Ասլանեան այս կիրակի եպիսկոպոս ձեռնադրուած են։

—Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ դատական պաշտօնարանն երթալով, տեսակցեցաւ Նախարարին հետ։

—Տրապիզոնի Հայ հասարակութիւնն հետզհետէ ինքզինք կ'գտնէ, առեւտրական ու տնտեսական տագնապներէն ետքը։ Թաղականական լուրեր առինք երէկ։ Հայ երկսեռ վարժարաններու վերաբացումին առթիւ դիտուեր է որ աշակերտներուն թիւն զգալապէս աւելցեր է։ Աշակերտներուն թիւն հասած է այժմ 500ի։ Զմոռնանք որ հազիւ 100ով սկսուած էր յիշեալ դրամական տագնապներէն ետքը։ Տեղւոյն Վարչութիւնն, այս ժողովրդային հոգածութեան ի տես, սահմանած է դպրոցներուն տարեկան ծախքը 450 ոսկիէն 650 ոսկիի բարձրացնել։ Ուսուցչական խումբն աւելի ընտրեալ է այս տարի։

—Հալէպէ կ'գրեն մեզ թէ տեղւոյն ազգայինք լրագրերու մէջ կարդացած ըլլալով որ Վիճակին տեղապահ Պետրոս Ծ. Վ. Ներկարարեան հրաժարական ղրկեր է, կ'խնդրեն Պատրիարքարանէն ընդունիլ զայն, և աւելի աշխատասէր եկեղեցական մը ղրկել. որովհետեւ արդի Տեղապահը բան մը չըներ Վիճակին բարեկարգութեան համար, դպրոցներուն յառաջդիմութեան համար, կամ որբերու գործին համար, որուն *կ'սատարեն քան զՀալէպ աւելի աղքատ Վիճակներ։ Եւ սակայն, Հալէպի փողոցներուն մէջ ալ կան անտէր անտիրական խեղճ տղաքներ։

—Տարէնտէէ կ'գրեն մեզ թէ այս օրերս հոն այցելեր է Սեբաստիոյ Միսիոնար Մր. Բէրի, որ աչքէ անցուցեր է ազգային վարժարանն, և ըսեր է թէ որոշած է աղջկանց դպրոց մը բանալ այն յոյժ կարօտ և լքեալ թեմին՝ Աչտուիի մէջ, և վարժուհին ալ ինք պիտի ղրկէ, տարեկան վարձքը վճարելով։

—Էնկիւրիէ ընիկ Տարէնտէցի Մհտ. Ցարութիւն Շամլեան հինգ ոսկի նպաստ ղրկեր է Տարէնտէի աղքատիկ վարժարանին։ Տարէնտէցի Շամլեան Փիլիպպոսէ ետքն, այս երկրորդ ազգայինն է որուն նուէրը կ'վայելէ յիշեալ վարժարանն, ուր միայն որբ ըլլալով 100 աշակերտք կան, թո՛ղ ուրիշները։ Ուրիշ Տարէնտէցիներու ալ նպաստին կոչում եղած է։

—Այս տարի 4-5,000 ուխտաւորներու հաւաքումին յԱրմաշ և ուխտադնացութեան և արարողութիւններուն ամենայն բարեկարգութեամբ կատարումին յոյժ նպաստաւոր տպաւորութիւն ըրած են թէ՛ ազգայիններուն վրայ և թէ կառավարական իշխանութիւններուն վրայ։ Վանքին համար զուտ հասոյթն ալ, որ ըստ ոմանց 500, ըստ այլոց մինչեւ 700 ոսկի է, բարոյական յաջողութեան վրայ կ'աւելցնէ ո՛չ նուազ կարեւոր նիւթական յաջողութիւնը։

—Զարասնձագի Տեղապահ Մակար Վ. Տ. Ցովհաննէսեան մեզ նամակ գրելով, գովեստ կ'կարդայ տեղւոյն կառավարիչ Խալիտ Խօսրով պէյի հոգածութեան և կարողութեան։ Ի մէջ այլոց կ'յիշէ թէ Մնձուր գետին կամուրջին քայքայման պատճառով ժողովրդեան կրած վնասը տեսնելով, վերաշինութեան ձեռնարկած է, աջակցութեամբ օգնական կառավարիչ Սեբաստացի Մինաս էֆ. Զուգասըզեանի։ Արքունական պողոտաներն ալ կ'նորոգուին, և ուրեք ուրեք նոր կ'հաստատուին։ Ճիւղ մը կ'երկարի դէպ ի Խարբերդ, ուրիշ մը դէպի Բալու եւ Կարին։

— Արաբկիրի վարժարանք վերաբացուեցան Սեպտ.ի առաջին շաբթուն մէջ։ Տեղապահ Մուշեղ Ծ. Վ. օգտակար գործի մը ձեռք զարկած է, այն է՝ միացնելու այս զանազան վարժարաններ, և զանոնք նոր ուղղութեան մը մէջ դնելու։

— Մեզ ղրկուած է հաշուեկշիռն 1897 Դեկտ.ի մէջ յԱրաբկիր հիմնուած Աղքատախնամին, որ իննը ամսուան միջոցին հաւաքեր է 23,818 ղշ. և բաժներ է քաղաքին և գիւղերուն գրեթէ սովալլուկ ժողովրդին, պատրաստ դրամ մնալով 1,605 ղշ։ Այն գումարէն 11,235 ղշ. Պատրիարքարանէն ղրկուած էր, 4,000ն Արաբկիրի ազգայիններէն հաւաքուած, մնացեալն այլ և այլ քաղաքներու Արաբկիրցի գաղթականներէն։ Բարերար պաշտօն մը կատարած է այս Աղքատախնամ, մահուան ճիրաններէն փրկելով շատ մը եղկելիներ։

—Մշոյ կառավարչի օգնական Ցովհաննէս էֆ. Ասատեան Սեպտ.ի առաջին շաբթուն արձակուրդով իր ընտանեաց քով գացեր է Եւդոկիա։

—Վանայ կաթոլիկ Հայոց նորակազմ թեմին առաջնորդ կարգուած Հ. Անտոն Վ. Ճնտոյեան, բնիկ Մշեցի, ուղեւորեր է Վան։

—Մշոյ դաշտի Առաւաւինչ գիւղէն քանի մը պանդուխտ ազգայինք 10 օսմ. ոսկի հանգանակեր և ղրկեր են գիւղը՝ դասատուին վարձքը վճարելու, և յանձն առեր են յաջորդ տարւոյ դպրոցական ծախքն ալ հոգալ։ Բարենիշ մը այս կրթասէր գեղջուկներուն։ Երանի՜ է թէ անոնց օրինակին հետեւէին ուրիշ գիւղերու պանդուխտ ազգայինները ալ։

—Ս. Կարապետի Վանքին միաբան Տ. Եղիշէ Վ. Պալունի, որ 3—4 տարիէ ի վեր աստանդական կեանք մը կ'վարէր Վիճակին Ս. Ցովհաննու եւ Ս. Առաքելոց Վանքերուն մէջ, դարձեր է Գլակայ վանքն, իր միաբանական անդամակցութիւնը շարունակելու։ Իրեն հետ նոյն մայր-վանքէն հեռացած Տ. Եսայի Վ. Ղեւոնդեան Պալունցիի Լիզ գիւղն իր տան մէջ փախճաներ է։

—Ռոտոսդոյէ 70—80 ազգայիններ այս օրերս ուխտի կ'երթան Երուսաղէմ։ Կիր. Լոյսի չոգենաւով պիտի մեկնին։

—Ստացանք Տիւզէնճեան էֆ.ի յօրինած ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ նոր տպագրութիւնն, որ տեսակին մէջ առաջին կարգի գործ մ'է։ Նախորդ տպագրութիւններուն գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, Տիւզէնճեան էֆ. այս անգամ ջանք և մանաւանդ ծախք չէ խնայած իր Տոմարակալութիւնն անհրաժեշտ գործի մը հանդիսացնելու թէ՛ դպրոցականներու եւ թէ դպրոցէ դուրս առեւտրական հաշուակալութեամբ պարապողներու։ Հոն առեւտրական և սեղանաւորական գործողութիւնք որոնք պատկերուած են, շօշափելի, գործնական, ամենօրեայ կեանքէ առնուած նմոյշներով, պատկերներով, ցուցակներով, որոցմէ ոմանք ո՛չ սակաւ ծախսով վիմագրուած են։ Գինը, 23 ղշ., եթէ սուղ կ'թուի առաջին տեսութեամբ, բայց գրքին պարունակութեանց արուեստական կատարելութեան հանդէպ, դարձեալ սուղ չէ։ Այս գրքին գործածութիւնը ջերմապէս կ'յանձնարարենք մեր այն վարժարաններուն որք իրենց ծրագրին մէջ Տոմարակալութեան անհրաժեշտ ուսումը դրած են, նաև անոնց որք արդէն առեւտրական ասպարէզի մէջ մտած են, և վստահելի ու գործնական առաջնորդի մը կ'կարօտին։

—Ստացանք Տքդ. Տաղաւարեանի նոր հեղինակութիւնն, ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆՆ, որ մեր մէջ ցարդ այս նիւթի վրայ հրատարակուած գրքերուն է՛ն ընդարձակն ու կատարելագործեալն է։ Գործին կարեւորութեան պատճառաւ, այս օրերս յատուկ յօդուածով մը կ'խօսինք անոր վրայ։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Չարժեր երկարօրէն պատասխանել յանդուգն սուտերով լեցուն գրուածքին որ տեղային թերթի մը մէջ Ա. Ցակոբեան ստորագրութեամբ հրատարակուեցաւ Սամաթիոյ Աղքատախնամի մասին։ Կ'հարցնենք.— Չէ՞ք ամչնար երբ կ'գրէք —«Անթերի՞ պաշտօնավարած կ'ըլլան իրենց գործառնութեանց շրջանակին մէջ երբ ցարդ իրենց ելեւմուտքին մասին հաշուեկշիռ մը պատրաստած չեն ի տես ժողովրդեան։» —Միթէ դուք չէի՞ք որ 4—5 ամիս առաջ երբ Աղքատախնամի գրագիր էիք, ձեր ձեռագրով գրուած հաշուեկշիռը կախուեցաւ քանի՛ օրեր եկեղեցւոյ բակն ի տես։ Կ'կարծէ՞ք որ կորսուած է նոյն հաշուեկշիռ, և իբր թէ մե՛ծ յանցանք մը գործած ըլլան՝ աւելցնելով 6 անդամին վրայ 4 եւս. արդեօք նախկին Աղքատախնամը 10 անդամէ պակա՞ս կ'բաղկանար. Թուոյ առաւելութենէն՝ իրարու լաւ օգնողներ ըլլալու օգուտէն զատ ի՞նչ վնաս տեսանք։ Եւ ելեր էք հեգնական ձեւով մը կ'ըսէք «Աստուած ընդունելի ընէ. անկեալներուն, գօսացեալներուն աղօթքին արժանի եղեր են»։ Այո՛, Պարոն, գօսացեալներուն, անկեալներուն աղօթքին արժանացեր են. արդեօք կ'ուզէի՞ք որ առողջ մարմնով սրճարաններու անկիւնները դեգերող դատարկապորտներո՞ւ աղօթքին արժանացած ըլլային. միթէ Աղքատախնամն այդ խեղճերուն համար կազմուած ընկերութիւն մը չէ՞. ի՞նչ ըսել է «Աղքատախնամ»։ Ընթերցողն այս փոքրիկ նմոյշէն պիտի դատէ թէ դուք լոկ անձնական հակառակութեան համար ասպարէզ իջած էք. ապա թէ ոչ՝ եթէ Սամաթիոյ Աղքատախնամին մէջ պեղծումներ գործուին, ձեզմէ բոլորովին տարբեր կերպով պատրաստ պիտի ըլլայ ձայն բարձրացնելու «ԴԻՏՈՂԸ»։

Սամաթիա.

ԴԱԼԱԹԻՈՅ Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ եկեղեցւոյ վագֆէն Բերա, Ասմալը Մեսճիտ Թաղ, Մեծ-փողոց թիւ 296, 298, 300, կրկին 300, 302, 304, 306, 308 այրած խանութներու հողերուն, թիւ 310 քարուկիր խանութին և Ցունաց Բանախա եկեղեցւոյ կողմը թիւ 1, 3, 5, հողերուն 48 էն մէկ բաժինը մանկիւղ մնացած ըլլալով աճուրդի դրուած էր։

Սոյն աճուրդին պայմանաժամը պիտի լրանայ յառաջիկայ Հոկտ. ամսոյ 16 Ուրբ. օր ժամ 9 ին (Ք. Թ.). աճուրդի գնոյն վրայ 100ին 5 աւելցնելով գնել փափաքողները պարտին մինչեւ վերոյիշեալ թուականը ներկայանալ յիշեալ եկեղեցւոյ Խնամակալութեան։ 6—2

Ղալաթիա, 17 Սեպտ. 98.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Բ. Դրան իրաւագիտաց Սենեկին օգնական անդամ անուանեցաւ Կայս. Լիսէին շրջանաւարտ Վէհպի պէյ։

Դ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Իզմիրի բժիշկներէն Տքդ. Միքէլ Զաքըր օղլուի։

ԿԱՅՍ. ԿՈՉՈՒՆՔ.— Երէկ իրիկուն Կայս. Պալատան մէջ պաշտօնական կոչունք մը տրուեցաւ ի պատիւ Եգիպտոսի Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշայի։ Ներկայ գտնուեցան նաև Խտիվին եղբայրը՝ Մէհմէտ Ալի փաշա, Սպարապետը, ծովային Նախարարը, Թընդանօթարանի Վերատեսուչն և Խտիվին հետեւորդք։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՔ.— Դեսպանատանց Ա. Թարգմանները, ՇԲ. օրը Խտիվին Պեպէքի ծովեզերեայ ապարանքն երթալով, դեսպանաց այցեքարտերը մատուցին։ Կիր. միջօրէէն վերջ, Նորին Բարձրութիւնը, Վերին Վոսփոր երթալով, այցելութիւն տուաւ դեսպաններուն։

ՍՈՖԻԱՅԷ Սեպտ. 2 թուով կ'գրեն թէ Խտիվ Ապպաս փաշա, իր եղբօր հետ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով Սոֆիայէ անցնելու ատեն, Նախարարապետ Մ. Ստոյլոֆ կայարան երթալով, ողջոյններ է Ն. Բարձրութիւնը։

ՀԱՑԻՆ ԳԻՆԸ.—Նախարարաց Խորհուրդը, վերջին օրերս, կարեւոր որոշում մը տուած է հացի գնոյն նկատմամբ։ Ըստ այս որոշման, հացագործք այսուհետեւ պաշտօնական նիշէն (Նարղ) պակաս գնով հաց ծախելու արտօնեալ են, բայց պաշտօնական որոշեալ գնէն աւելի ծախելը խստիւ արգիլուած է իրենց, այնպէս որ անսաստողք ըստ օրինի պիտի պատժուին։

ԱԹԷՆՔԻ Օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյ անցեալ ԴՇ. օրն, առկախ խնդրոց նկատմամբ տեսակցութիւն մը ունեցած է նախարարապետ Մ. Զայիմիսի հետ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպան Մ. Քալիչէ, իր որդւոյն հետ, երէկ միջօրէէն յետոյ Վիեննա ուղեւորեցաւ արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։ Ն. Վսեմութեան բացակայութիւնը կարճատեւ պիտի ըլլայ։ Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին բարեմաղթանքները կայարան երթալով, ողջերթ մաղթեցին։

ՊԱՀԵՍՏԻ ՀԵԾԵԼԱԶՕՐՔ.— Պատերազմական նախարարութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր կ'զբաղի պահեստի հեծելազօրաց կազմակերպութեամբ։ 32 զօրագունդ պիտի կազմուին կայս. զանազան զօրաբանակներու կեդրոններուն մէջ։

ՊՈՒԽԱՐԱՑԻՔ.—Ռուսական դեսպանը Կայս. կառավարութենէն խնդրեց ճանչնալ Պուխարայի և Խիվայի բնիկ իսլամներուն ռուսական հպատակութիւնը։ Բ. Դուռն ալ պատասխանեց թէ պատրաստ է ճանչնալ այս հպատակութիւնը, պայմանաւ սակայն թէ օսմ. դատավարական օրինաց պէտք է ենթարկուին անոնք, եթէ երբեք ձերբակալուին իբրեւ ոճրագործ։

ՕՍՄ. ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ.—ժամանակէ մ'ի վեր բանակցութիւնք կ'կատարուէին Բ. Դրան եւ Պուլկարիոյ իշխանապետութեան միջեւ Սելանիկ-Կ. Պոլսոյ երկաթուղին միացնելու համար Պուլկարական գծերուն հետ։ Մօնիթէօռ կ'ծանուցանէ թէ այս բանակցութիւնք անպայման ժամանակաւ յետաձգուած են։

ԲԱՂԷՇԻ անգլ. հիւպատոսը փոխուած և Հայք փոխադրուած է։

ԼԵՌԸ ՏԱՐՈՒԽԱՆ,—Իզմիրէ կ'գրեն թէ ռումանական հիւպատոսին դուստրը Օր. Վալէրի Բէօն և Մ. Ալէքսանդր Տավոլտ Ֆարքու հեծանիւով պտոյտ մը կ'կատարէին Պուճայէ քիչ հեռի, երբ երեք աւազակ կեցուցին զանոնք եւ երիտասարդին ձեռքերը կապելէ յետոյ իրենց հետ լեռը տարին։ Օրիորդն սարսափահար Պուճա դարձաւ և իրողութիւնը ծանոյց իր ծնողաց։ Աւազակներն 3000 ոսկի փրկանք կ'պահանջեն՝ առեւանգեալն ազատ արձակելու համար։ Եթէ այս գումարն երեք օրուան մէջ չղրկուի իրենց, կ'սպառնան սպաննել երիտասարդն, որ մեծահարուստ նաւատէր Հաճի Տավոլտ Ֆարքուի կրտսեր որդին է։ Կուսակալ Բէհմիլ փաշա միջոցներ ձեռք առաւ չարագործներն հալածելու և ձերբակալելու համար։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳՐԱՒՈՒՄ ՄԸ.—Իզմիրէ Հոկտ. 1 թուով կ'գրեն թէ ծխախոտի Ռէժիի դէտերու պետն իմանալով որ քաղաքին վերին թաղը տան մը մէջ, մեծաքանակ ծխախոտ պահուած է, անցեալ ԳՇ. օրն ոստիկաններով եւ Քոլճիներով այն տունը կ'կոխէ, բայց մեծ կ'ըլլայ իր զարմանքն երբ կ'տեսնէ որ յիշեալ տունն հրացանի փամփուշտներու և գնտակներու ճշմարիտ գործարանի մը վերածուած էր։ Ոստիկանք խոյն կ'գրաւեն փամփուշտները, կապար գնտակներն և ամէն մեքենան։ Ընդ. դատախազութիւնը քննութիւն մը բացած է։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԿԱՅՍԵՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Կայսրն Եափայէ Երուսաղէմ պիտի երթայ ձիով և Երուսաղէմէ Եափա պիտի դառնայ երկաթուղիով։ Կայս. կառախումբն որ այս պահուս փութով կ'կահաւորուի Եափայի մէջ, 5 վակոնէ պիտի բաղկանայ, որոցմէ երկուքը դորշագոյն մետաքսեայ դիպակով և վակոն-դահլիճն ալ կանաչ թաւիշով պիտի զարդարուին։ Կայսրը Նոյ. 5ին Երուսաղէմէ պիտի մեկնի Եափա վերադառնալու համար, և եթէ ծովն ալեկոծեալ ըլլայ, ձիով Հայֆա պիտի երթայ, ապա թէ ոչ անմիջապէս Եափայէ չոգենաւ պիտի նստի և օրուան մնացեալ մասը նաւահանգստին մէջ պիտի անցընէ Եափայի հանդէպ։ Ուղեւորական Գործակալութիւն մը փութով պատրաստութիւններ կ'կատարէ և Ա. կարգի 1100 տեղ յանձնարարած է Գերման ուղեւորներու համար։

—Մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին Գերմանիոյ կայսեր ընդունելութեան համար ի Նիկոմիդիա, ուր շքեղ Քէօշկ մը կառուցուած է։ Տեղւոյն գերման գաղթականութիւնը մտադիր է նախաճաշ մը տալ կայսերական ամոլին, եթէ Նոյին Վեհափառութիւնք հաճին ընդունիլ Գերմանական դեսպանատան միջոցաւ մատուցուած հրաւէրը։ Քէօշկին շինութիւնը բոլորովին աւարտած է և այժմ ներքին զարդարանքը փութով առաջ կ'տարուի։ Արդէն շատ մը կահկարասիք ղրկուած են Պոլսէն։

—Գահիրէի լրագրաց խօսքին նայելով, Խտիվն հրաման ըրեր է որ կայսեր հետեւորդներէն իւրաքանչիւրն, ի՛նչ որ ալ ըլլայ իր աստիճանն, իր տրամադրութեան ներքեւ ունենայ ննջարան մը և ուրոյն սենեակ մը։ Հինգ հարիւր գործաւորք կ'աշխատին կահաւորման համար, եւ բոլոր կարասիներն Եւրոպա յանձնարարուած են։ Խտիվն 250 հազար ֆր. յատկացուցած է այս նպատակին համար։ Գահիրէի և Աղեքսանդրիոյ գլխաւոր փողոցներուն մէջ յաղթական կամարներ բարձրացած են, ինչպէս նաև Նեղոսի վրայ այն տեղերն ուր կայսրն ամոլը կանգ պիտի առնու։ Գահիրէի ու Աղեքսանդրիոյ այն փողոցներուն մէջ, ուրկից կայսրը պիտի անցնի, տանուտէրներն հրաման ստացեր են իրենց տուները զարդարելու։

—Քուքի գործակալութիւնն և ռումանական չոգենաւային ընկերութիւնը Պաղեստինի մէջ պտոյտ մը կազմակերպած են «Կարոլ Թագաւոր Ա.» չոգենաւին միջոցաւ։ Վիլհէլմ կայսեր այցելութեանն առթիւ, բազմաթիւ բարեկեցիկ անձինք Ս. երկիրն այցելել կ'ուզեն։ Ռումանական չոգենաւ մը Հօհէնծօլլըրն չոգենաւին հետ միեւնոյն ատեն պիտի մեկնի և կայս. զբօսանաւուն պիտի հետեւի։

ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ.—Ասարը Թեվֆիգ զրահաւորին նորոգութիւնը փութով յառաջ կ'տարուի։ Իպգէտտին զրահաւորին նորոգութիւնն աւարտած ըլլալով, աւազանէն դուրս ելաւ երէկ, և հիմա ներքին կահաւորման ձեռնարկուած է։ Ասարը Թեվֆիգ, Իպգէտտին և Սուլթանիէ չոգենաւերն ելեկտրական լուսով պիտի լուսաւորուին։ Այս մօտօք, ելեկտրական նոր մեքենաներ զետեղուեցան, որոց փորձերն այսօր վաղը պիտի կատարուին։

—Խորհրդաժողովոյ կողմը գտնուող Գասըրէ մզկիթն, որ բիւզանդական հնութիւն մ'է, փութով կ'նորոգուի։ Քաղաքապետ Րըտվան փաշա նախընթաց օրը նոյն մզկիթն երթալով, շինութիւններն աչքէ անցուց։

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻՍ հելլենական դեսպանատունը նախընթաց օրը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Գէորգիոս Թագաւորին, Իր մօր՝ Դանիոյ Թագուհւոյն մահուան առթիւ։ Թագաւորն երէկ շնորհակալութեան հեռագրաւ մը պատասխանած է այս ցաւակցական հեռագրին։

ԳԵՐՄԱՆ կառավարութիւնն 1894 տարւոյ մէջ ի Գերմանիա պատահած ոճրագործութեանց մէկ վիճակացոյցը ղրկած է արտաքին գործոց նախարարութեան։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Մ. Չէրքաչէվ, ՇԲ. օրը Ֆէնէր երթալով, տեսակցեցաւ Ցունաց Պատրիարքին հետ։

ՑՈՒՆԱՑ Պատրիարքական փոխանորդը, Սամոսի իշխան Միւգիրիօս պէյի այցելութեան երթալով, յանուն Պատրիարքին բարի գալուստ մաղթեց։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպանն և ֆրանսական գործակատարն երէկ Մեծ Եպարքոսին այցելեցին։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Արքունի փողերանոցն երէկ աւարտեց Օսմ. Պանքային ի հաշիւ մանր դրամոց շինութիւնն, որոց գումարը 100 հազար ոսկւոյ կ'հասնի։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ. — Իզմիտի Խմբագրապետ Ճէվտէթ պէյ գրավաճառ Ապտուլլահ էֆ.ի դէմ թշնամական հրատարակութիւններ ըրած ըլլալով, այս վերջնոյն կողմէ պատուոյ դատ բացուած էր Պատժական Նախագահ Սաինին առջեւ։ Դատարանն, երկու կողմանց դատապաշտպանութիւնները լսելէ վերջ, 5 ոսկւոյ տուգանաց դատապարտեց Իզմիտի Խմբագրապետը։

ԱՖՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ մէջ ափրոդիտեան չարաշուք ախտը ճարակուած ըլլալով, տեղական իշխանութիւնք զգուշական միջոցներ ձեռք առած և յատուկ դարմանատուն մը հաստատած են, ուր ձրիապէս պիտի դարմանուին վարակեալք։ Այս դարմանատան ծախքը պիտի հոգացուի Թաղապետական սնտուկէն։ Եւրոպայէ վիրաբուժական գործիքներ յանձնարարուած են նոյն դարմանատան համար։

ՇՈՒԷՏԱԿԱՆ դեսպան Սթենպոք կոմս, երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Սնտուկն արքունի Փողերանոցին մէջ պատրաստուած զարդասկիներէն 10,000 ոսկւոյ չափ ծախեր է մէկ ամսուան մէջ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Օգոստ. 26ի գիշերը, Վանայ մէջ երկրաշարժի երկու ցնցում զգացուեր են, մին թեթեւ և միւսն սաստիկ։ Այս ցնցումներ զգացուեր են նաև Արճէշի և Ատիլճէվազի մէջ, բայց բարեբախտաբար որ և է վնաս չէ պատահած։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը Թասոս կղզին մէջ կարգ մը վագըֆ ստացուածքներ ունի, զորս վարձու տուած էր Մ. Բախաչիի։ Սա ձեռնարկած էր կղզւոյն անտառները շահագործել, կտրելով այն բարձրաբերձ ծառերն որք կղզին զարդը կ'կազմեն և ամէն տարի բազմաթիւ օտարականներ կ'յանկուցանեն։ Ժողովուրդը քանիցս բողոք բարձած և Խտիվին ու կայս. կառավարութեան դիմած էր, խնդրելով արգիլել ծառերուն հատումը։ Այս վէճ երեք տարիէ ի վեր կ'տեւէր։ Խտիվը, մայրաքաղաքս այցելելուն առթիւ, փափաք յայտնած է Կայս. կառավարութեան հետ կարգադրել այս խնդիրն, և յուսալի է որ երկուստեք համաձայնութիւն մը գոյանայ։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԷ կ'գրեն մեզ թէ վերջին աղետալի հրդեհի միջոցին 4-500,000 քիլօ տերեւ ծխախոտ այրած ըլլալով, Նիկոմիդիոյ հրապարակին վրայ ծխախոտի գինն սկսած է բարձրանալ, և թէ Կ. Պոլսէ ծխախոտի վաճառականներ հրաման ղրկեր են ծխախոտ գնելու։

ԸՆԴՀ. ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ մը պատրաստելու ձեռնարկած է Կայս. կառավարութիւնն, և այս մօտօք գաւառներէն երկրագործական, արուեստական եւայլ տեղեկութիւններ պահանջած է, յատուկ ցուցակներ ղրկելով, որպէս զի տեղական իշխանութիւնք անոնց պարապները լեցնելով՝ փութով Պոլիս ղրկեն։ Այս ցանկերուն առաքումն յապաղած ըլլալով, Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնը նոր զեկոյցներ ըրաւ բոլոր գաւառական իշխանութեանց։

ԾՈՎԱՅԻՆ նախարարութիւնն, ի հաշիւ Մահմուտէի Վարչութեան, երեք նաւաձիգ չոգենաւեր պիտի գնէ, որք մօտակայ նաւահանգիստները պիտի երթեւեկեն։

ԴԱՏ ՄԸ.— Աւստրիական հպատակ Տիկին Բէլլէ, իր դստեր ու որդւոյն հետ, անցեալ Դեկտ. 19ին Դրիէսդէէն Եափա կ'հասնի, և չոգենաւէն մակոյկով ցամաք ելնելու ատեն, մակոյկը շրջելով՝ զաւակը կ'խեղդուի և ինքն ու աղջիկն ալ կ'վիրաւորուին։ Ձեռքը գտնուած պայուսակն, որ դրամ և ծանրագին նիւթեր կ'պարունակէր, ծովէն հանուելով իրեն յանձնուեր է, բայց մէջէն արժէքաւոր նիւթերն աներեւոյթ եղած։ Այս պատճառաւ Եափայի դատարանին առջեւ դատ մը բացուած էր մակուկավարներուն դէմ։ Դատարանին արձակած վճիռն օրինաց հակառակ նկատելով, դատին ներկայ գտնուող աւստրիական հիւպատոսին փոխանորդը չէ ուզեր վճիռն ստորագրել, և իրողութիւնն աւստրիական դեսպանատան կողմէ զեկուցուեր է արտաքին գործոց նախարարութեան։ Բ. Դուռն ի նկատ առնելով խնդիրն, որոշած է որ այս դատ նորէն քննուի օսմ. ուրիշ դատարանի մը առջեւ Պատժական դատավարութեան օրինաց համաձայն, և արդարութիւնն երեւան հանուի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ Նովինի լրագրին խմբագիր Մ. Մաքէտոնսքիի 4 մարդասպաններն, որք Վառնայի առջեւ Բրիգի չոգենաւին մէջ ձերբակալուած էին, Սոֆիա տարուեր են, և Նախարարապետ Մ. Ստոյլոֆ հրաման ըրեր է փութացնել անոնց դատաստանը։ Պուլկար կառավարութիւնն ոստիկանութեան նախարարին և Բերայի կառավարչին հաղորդել տուեր է իր շնորհակալիքն՝ Օսմ. ոստիկանութեան ցոյց տուած գործունէութեան համար։ Միւս կողմէ, Պուլկարաց Եկզարքն ևս իր շնորհակալութիւնն յայտներ է մարդասպաններուն ձերբակալութեան առթիւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ օսմ. Քոմիսէր Նէճիպ Մէլհամէ էֆ., Սոֆիա հասնելուն յաջորդ օրը, տեսակցեր է նախարարապետ Մ. Ստոյլոֆի հետ։ Ցետոյ նախարարք փոխադարձ այցելութիւն տուեր են Օսմ. Քոմիսէրին։ Անցեալ ԵՇ. օրն ալ Նէճիպ Մէլհամէ էֆ. այցելութիւն տուեր է օտար հիւպատոսներուն։

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼՍՈՅ նահանգին Տավիճէ գիւղաքաղաքին Պատէմլիք կոչուած տեղը կարգ մը հնութիւններ երեւան հանուեր, բայց առանց կայս. կառավարութեան իմաց տրուելու, գողցուեր են։ Այս գողութեան հեղինակները խստիւ պիտի պատժուին օրինաց տրամադրութեան համաձայն։

ԱՐԿԱԾ.—ՇԲ. օրը Գուրուչէշմէի մէջ, քանի մը յոյն որմնադիրներ պատ մը նորոգելու վրայ էին, երբ պատն յանկարծ փլչելով, երեք հոգի տակը մնացին և ճմլուեցան։ Ուրիշ երկու գործաւորներ ալ վիրաւորուեցան։ Մեռնողներուն դիակները, փլատակաց տակէն հանուելով, թաղուեցան։

ԲԱՂԷՇԻ նոր կուսակալ Մուհսին փաշա Սեպտ.ի առաջին շաբթուն Բաղէշ ժամաներ և արժանավայել յարգանօք ընդունուեր է նաեւ մերազնէից կողմէ։

ՄՇՈՅ ոստիկանութեան պաշտօնակալներէն Գ. կարգի քոմիսէր Ռուբէն էֆ. Մամիկոնեան Բ. քոմիսէր կարգուեր և Բաղէշ տեղափոխուեր է։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.—Երէկ առաւօտ Իզմիրէն մայրաքաղաքս հասնող յունական Զաթունա չոգենաւին ուղեւորներէն մին, Թոտորի անուն, Սարայպուրնույի առջեւ ինքզինք ծովը նետելով՝ անձնասպանութիւն փորձեց, սակայն նաւավարք օգնութեան հասնելով, ողջամբ ազատեցին այս յուսահատը։

ՍԻԿԱՌԻ թուղթերու պահարաններուն վրայ թիւեր նշանակելով, ընդհ. վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու ծրագիրը ձեռնհաս պաշտօնատան կողմէ մերժուեցաւ, ըստ որում Թուրքիոյ մէջ վիճակահանութիւնն օրէնքով արգիլուած է։ Այս ծրագրին հեղինակն էր Միհրան Փափազեան տպարանին տէրը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԴԱՆԻՈՅ ՏԵՐ ԹԱԳՈՒՀԻՆ.— ԵՇ. առաւօտ ժամ 5½ին Քօբէնհակի Պանլիէն պալատը վախճանած ըլլալուն լուրն հեռագիրն արդէն ծանոյց։ Այս մարմնով ծեր, բայց մտքով կորովի և երիտասարդ Թագուհին, ամենամեծ հետաքրքրութեամբ եւրոպական խնդիրներով կ'զբաղէր. իր թոռան՝ Զարին՝ զէնքընկէցութեան առաջարկին հոգւով մարմնով փարած էր. կէս դարու ժամանակամիջոցի մէջ Եւրոպիոյ ամէն տաքուկ քաղաքական խնդրոց հետամուտ է և շնորհիւ իր եւրոպական վեհապետներու հետ ունեցած ազգականութեան, մեծ ազդեցութիւն բանեցուցած է։ Ճիշտ 81 տարեկան էր. եւրոպական գրականութեան քաջ հմուտ, բարեսիրտ և բարերար կին մը եղաւ և պատիւ՝ Դանիոյ գահուն և Թագաւորական Տան։ 1842ի մայիս 26ին ամուսնանալով Դանիոյ Քրիստեան իշխանի հետ, երկար ժամանակ խաղաղ և քաշուած կեանք մը վարեց։ Իր ձեռօք կ'պատրաստէր թէյ եւ իր ամուսնութեան առաջին օրն ամէն մարդ կ'կարծէր թէ Հէս—Քասսէլի իշխանուհին երբեք քաղաքական դեր մը պիտի չխաղայ։ 1848ին դէպքերն յանկարծ հրապարակ հանեցին այս կնկան յատկութիւնները, կորովամտութիւնն և քաղաքագիտութիւնը։ Վեհապետական գերդաստանի անդամք դէպքերու հոսանքէն քշուած, սկսան հակառակիլ Դանիոյ անդրանիկ Թագաւորին. Լուիզ իշխանուհիին դրդմամբը, Քրիստեան իշխան անձնապաշտ—ձիւորաց գլուխ անցաւ եւ պարզապէս Լուիզ իշխանուհիին ազդեցութեան շնորհիւ 1853ին Քրիստեան գահաժառանգ անուանեցաւ։ Լուիզ իշխանուհին իբր գահաժառանգուհի համեստ կեանք վարեց և ամէնուն ալ մատչելի էր. Քօբէնհակի մէջ և շրջակաները առանձինն պալատներ կ'կատարէր և ժողովրդի ռամիկ դասակարգին հետ մանաւանդ շփման մէջ կ'մտնէր։ 1865ի Նոյեմբեր 15ին Քրիստիան Դանիոյ գահն ելաւ. Նորընտիր Թագաւորը գժկամակութիւն ցոյց կուտար Շլէզվիկ նահանգը միացնել Դանիոյ. Թագուհիին թախանձագին եւ համոզումներուն միայն տեղի տալով էր, որ Քրիստիան Թ. վերջնականապէս այս գաւառը Դանիոյ կցուած հռչակեց, ականջ չկախելով Բրուսիոյ բողոքներուն։ Այս բան սակայն Դանիոյ համար աղետաբեր եղաւ և պատերազմի պատճառ։ Լուիզ Թագուհին գէշ քաղաքագէտ, բայց բարի մայր մ'եղաւ։

ՇՈՒԷՏԻ ԸՆԹԱՑՔԸ Զարին զէնքընկէցութեան առաջարկին հանդէպ նշանակութեան արժանի է։ Շուէտ պաշտօնապէս դեռ պատասխանած չէ, եւ Ստոքհոլմի կէս պաշտօնական թերթը կ'յայտարարէ թէ ռուսական առաջարկին նպատակը կասկածելի է, որովհետեւ Ֆինլանտիոյ ռուսական բանակին վերակազմութեամբ, շուէտական սահմանագլխին վրայ զօրաւոր բանակ մը պիտի գտնուի, ինչ որ Շուէտ-Նորվէկիոյ համար սպառնալից վտանգ մ'է։ Շուէտ զէնքընկէցութեան մանկացելու համար պայման կ'դնէ որ ռուսական յարձակուն բանակը շուէտական սահմանագլխէն քաշուի և Ռուսիա Ֆինլանտիոյ սահմանագրական իրաւունքներն յարգէ և պահպանէ։ Ռուս լրագիրք կծու և խիստ լեզուաւ կ'պախարակեն Շուէտն և կը զգուշացնեն զինք իր այս ընթացքին յառաջ գալիք հետեւութիւններէն։

—Տակաւ կ'երեւի թէ զէնքընկէցութեան գաղափարը ջուրը պիտի իյնայ. որովհետեւ Իտալիա իր նաւատորմը պիտի աւելցընէ և 540 միլիոն ֆր. արդէն այս նպատակին յատկացընելու դիտաւորութիւն ունի. փոխառութիւն մը պիտի կնքուի և 50ական միլիոն տասն տարի շարունակաբար այս բանիս պիտի գործածէ. Մ. Նահանգներն ալ իրենց նաւատորմը պիտի զօրացնեն և շինել պիտի տան 56 մեծ և փոքր զրահաւորներ։

ԳԵՐՄԱՆ ԹԵՐԹԵՐԸ կ'ծանուցանեն թէ «Կապոյտ Թղթեակը» վաւերական և ստուգիւ Շվարցքոբէնէ գրուած է։

Ահա՛ ճշգրիտ պատմութիւնը. «Շվարցքոբֆէն առաւօտ մը իր խուցը նստած Խաղէրհազիի քանի մը տող բան գրեց. մտադիր էր այս երկտողը նամակատուն ձգել, երբ յանկարծ գերման դեսպանատունէն հեռաձայնով կանչուեցաւ: Հապճեպով դեսպանատուն վազեց և հոն գրած երկտողը գրպանէն հանելով դեսպանատան դռնապանին տուաւ որպէս զի նամակատուն տանի ձգէ: Դռնապանը թուղթին ուղղակի Տեղեկութեանց Դիւանին տարաւ, որուն պետն ալ այն ատեն Բիքառ էր:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ այս տարի Լէոն ԺԳ. Պապը մտադիր է Ոսկի Վարդը՝ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր դուստր՝ Գիզելա իշխանուհիին պարգեւել:

[Նոյն Թերթ Բրէւե, 1 Հոկտ.]

ՖԱՇՈՏԱՅԻ ԽՆԴԻՐԸ.— Բարիզի անգլիական դեսպան Սըր Էտմընդ Մոնսըն հարցուց ֆրանսական կառավարութեան թէ Մառշանի համար ի՞նչ որոշում պիտի տայ: Արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէ հետեւեալ պատասխանը տուաւ. «Տակաւին Մառշան հազարապետ ո և է զեկուցում ըրած չէ մեզ Աֆրիկէն ի վեր. մեք ստիպուած ենք անոր տեղեկագիրներուն սպասել մեր բռնելիք ընթացքն որոշելու համար»: Բրիտանական կառավարութիւնն յայտնեց թէ այս խնդիրն արդէն վիճաբանութիւն կամ բանակցութիւն չի վերցներ, եւ թէ Մառշան հազարապետի կոխած երկիրն ուր ֆրանսական դրօշը պարզեր է, անգլեւեգիպտական զօրքերէն գրաւուած է: Անգլիոյ կառավարական թերթերէն Սթանտարտ ընդարձակ յօդուածի մը մէջ Ֆաշոտայի վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Ֆրանսայի բոլ-բռաւները բնաւ հիմ չունին: «Ֆրանսական կառավարութիւնը, կ'շարունակէ նոյն թերթը, կա՛մ գիտէր Մառշանի արշաւանքին նպատակն և թոյլատրած էր զայն կամ ոչ: Եթէ Ֆրանսայի գործակալը չէր, ինչպէս արդէն քանի մը անգամ յայտարարուեցաւ, լոկ մասնաւոր երկրախոյզ մ'էր, որ գիտական արշաւանքի մը ձեռնարկելով մինչեւ Նեղոսի այդ կողմեր գացեր է: Եթէ ֆրանս. կառավարութեան գործակալն էր, այն ատեն կառավարութիւնն անոր տեղեկագիրներուն սպասելու պէտք չունի: Այդ պարագային Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը շատ աղէկ պէտք է գիտնայ թէ ինչո՞ւ ճամբայ հանուեցաւ Մառշան և ի՞նչ հրամայեցին ընել անոր: Ասոր համար իրենց պատուիրակին նամակներուն պէտք չունին: Այս երկու անհաստատ պարագաներէն ալ չի կրնար օգտուիլ Մ. Տէլքասէ. կամ մէկը պէտք է ընդունի կամ միւսը: Գործը ձգձգելով, Ֆրանսա բան մը շահած պիտի չըլլայ. եթէ ուղղակի հրահանգներու համեմատ կ'գործէ, անոր տեղեկագիրները բոլորովին աւելորդ են: Բայց պէտք է ըսել որ, եթէ առաջին ենթադրութիւնը ճիշդ է, խնդիրը շատ ծանր կերպարանք մը կ'առնէ: Եթէ Մառշանի հրամայուեցաւ դէպի Նեղոս յառաջանալ և գրաւել Ֆաշոտան ու յարակից երկիրներն, ուրեմն ֆրանսական կառավարութիւնը մեզի դէմ թշնամական գործ մը կատարել ուզեց: Այս ենթադրութիւն ա՛յնքան ծանր է որ առ այժմ չենք ուզեր նըկատի առնել անոր հաւանականութիւնը: Եթէ Ֆրանսա կ'փափաքի Նեղոսի հովտին վրայ մեր իրաւունքները խնդրոյ տալ ձգել, ուրիշ պատեհութիւններ պէտք է փնտռէ: Այդ վիճաբանութիւն Ֆաշոտայի վրայ ըլլալու չէ: Մեք չենք վիճաբանիր, չենք բանակցիր, իրաւարար չենք ընդունիր այդ գաւառին, ինչպէս նաև Խարթումի կամ աւելի հիւսիսային Աֆրիկէի ո և է կէտին վրայ: Անգլիացիք կ'ուզեն որ մեր նախարարապետ Լ. Սալզպըրի ամենայն քաղաքավարութեամբ այս կէտն հասկցնէ Ֆրանսային. միւս կողմէ մեր դրացիներուն. այս խնդրոյն մէջ որոշած ենք հանդարտ գործել, այլ արագ և նպատակայարմար: Պայմանաժամի հարկ չկայ, ոչ ալ վիճաբանութեան. գաղտնիք ալ չունինք: Կառավարութիւնը պէտք է բացարձակ խօսի, առանց բանի մը սպասելու»: Ֆրանսայի գաղթային գործոց նախարար Մ. Թռույյօ հետեւեալ շահեկան յայտարարութիւնն ըրաւ Ֆաշոտայի մասին. «Մեր խաղաղասէր դիտումները և համակրութեան փափաքքն պէտք չէ բնաւ հետեւցնել թէ մտադիր ենք «Թողման քաղաքականութեան» մը հետեւիլ: Մինչեւ հիմա հազարապետ Մառշանի Ֆաշոտան բռնած ըլլալուն և Քիչնէր փաշայի հետ ունեցած տեսակցութեան լուրերն ուղղակի Անգլիայէն առած ենք: Բան մ'ընելէ յառաջ, Մառշանի տեղեկագիրներուն պէտք է սպասենք: Սակայն առ այժմ ուրախ ենք որ անգլիացի և ֆրանսացի զօրաց միջեւ բաղխում տեղի չէ ունեցած: Հոս, Բարիզի մէջ պիտի կարգադրուին Ֆաշոտայի և անոր յարակից միւս խընդիրներն, և ո՛չ թէ Նեղոսի վըրայ»: Նորագոյն լուրեր կ'ծանուցանեն թէ Քիչնէր փաշա Ֆաշոտա հասնելուն, իմացուց Մառշանի որ դուրս ելնէ. Մառշան մերժեց. այն ատեն Քիչնէր ըսաւ թէ պիտի հակառակի՞ երբ եգիպտական դրօշը պարզէ քաղաքին վրայ: Մառշան «ո՛չ» պատասխանեց, եւ Սէրտարը ֆրանսական դրօշէն հինգ հարիւր մէթր հեռի հողի մը վրայ եգիպտական դրօշը տնկեց, ոչ թէ անգլիականն ալ, ինչպէս յառաջագոյն ըսուեցաւ սխալմամբ:

—Մառշանի արշաւախմբին սպաներէն մին խիստ շահեկան նամակ մը գրած է իր ընտանիքին Պահր-էլ-Ղազէլի գետակներէն միոյն Սուէհի վրայ հաստատուած Տըզէքս Ամրոցէն. «Նախ ցաւալի լուր մը տամ: Կուլի գնդապետ մեռաւ ի Պիա, Դամպուրայի արեւելեան ծայրն, Հասարակածի գաւառին մէջ: Բնիկներու հնարած մէկ սուտն իմացուցած էր մեզ թէ եւրոպական ջոկատ մը կ'գտնուի Բումպէքի կամ շրջականներուն մէջ: Իսկոյն շարժման մէջ դրուեցաւ Կուլի տեղակալ այդ կողմը քալելու համար, մինչդեռ ժէամէն հարիւրապետ Ջրվէժներէն ճամբայ կ'ելնէր դիմաւորելու Մոնժէն տեղակալն, որ Տըզէքս ամրոցէն մեկնելով պիտի միանար Կուլի տեղակալին: Երեք օր քալելէ վերջ հասկցուեցաւ բնիկներուն սուտն և Մոնժէն տեղակալ կանգ առաւ ի Կադդոսուր կ'Ռեյ տակաւին: Կուլի տեղակալ մինչեւ Պիա գացեր է և հոն բռնադրօսիկ արշաւանքէն չարաչար յոգնած, և մեկնած պահուն արդէն հիւանդոտ, առանց դեղի և դարմանի, արիւնամիզութեան ենթակայ կ'ըլլայ, և Մարտ 12ին կ'մեռնի ի Պիա: Հարիւրապետ Մառշան ճամբայ ելաւ, վայելուչ չքով թաղում կատարելու: Ֆաշոտա երթալու համար կ'սպասենք Սուէհ գետին յորդելուն, որուն ջուրերը շատցած են: Հարիւրապետ Պառադիէ և Ժարգման Լանսէրուան Ղազալի վրայ գացին, բայց ետ դարձան անլուր զրկումներ կրելէ վերջ Մէշրայի ճահիճներուն մէջ. այս գիւղը կարելի չեղաւ գտնել դարձեալ: Ամէն կողմերնիս ճահիճ է: Հաղորդակցութեան կանոնաւոր ճամբայ մը միայն ունինք Պէն—Ջիպէրի հետ, եւ երկու փոքրիկ պահակախմբեր, մին Քուրու գետակին և միւսը Բոնկոյի վրայ կ'դիւրացնեն մեր կարաւաններուն ընթացքը: Հոս սպասելէն յոգնեցանք, բայց բարեբախտաբար մէկ ամսէն գետին ջուրերը բաւական պիտի աւելնան մեր ընթացքն յառաջ տանելու համար: Ապագան միայն կրնայ ըսել մեր յաջողութիւնը, սակայն չենք կարծեր որ Անգլիացիք մեր մօտերն ըլլան: Տարի մ'ալ բացակայ պիտի մնանք, բայց պէտք է մարդ մինչեւ վերջն իր պարտքը կատարէ և կ'յուսամ թէ պիտի յաջողիմ: Կ'սոսկամ երբ կ'խորհիմ թէ հիմա Բոնկոյի կէս շրջանը պիտի ընենք գրեթէ: Մէկ բան միայն անհանգիստ կ'ընէ մեզ. մեր սպասած ընկերները տակաւին չեն երեւիր հորիզոնին վրայ. և այս պահուս Ուպանկիի մէջ մարդ չկայ. իր ունեցածները չի կրնար մեզի զրկել. ահա դարձեալ սարսափ, երբ խորհիմ թէ կրնայ ըլլալ որ վեց ամիս ստիպուիմ Տըզէքս Ամրոցին մէջ սպասել դիտելու Սէուէհի գետափերն և կոկորդիլոսները: 2000 այծ և ոչխար ունինք, 50 եզ, և եթէ 10—,20,000 չունինք պատճառն՝ ա՛յն է որ գնել չենք ուզեր: Հոս մէկ ոչխարը կ'ծախուի 8 սույի և մէկ եզը 4 ֆր. 50 սնդ.ի: Բնիկ կերակուրներէն բաւականաչափ ունինք: Մեծ մխիթարութիւն մ'է այս մեզ համար:»

ՊԱՎԻԷՐԱՅԻ Օգգօ դժբախտ թագաւորին առողջական վիճակը միշտ գէշ է: Թագաւորն այս տարի ամառն ու աշունն անցուց իր պալատին պարտէզներուն մէջ: Երբեմն կ'զառանցէ:

ՔԻՆԿՍԴՐՆԷՆ [Ճամայիքա] կ'հեռագրեն թէ ծովեզերեայ քաղաքներուն խառնածինք ապստամբելով գրաւեր են Անգլիացւոց ստացուածքները: Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք կ'առնու անկարգութիւնները զսպելու համար: Ապստամբութիւն ծագած տեղերուն բնակիչք ի Քինկզդըն կ'ապաստանին:

Մ. ՏԷԼՔԱՍԷ, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը, նախաճաշ մը տուաւ ի պատիւ սպանեւամերիկեան Հաշտութեան Ցանձնաժողովի անդամներուն: Մ. Տէլքասէի աջ կողմը նստած էր Բարիզի ամերիկեան դեսպան Զօր. Բորդըր, ձախ կողմը՝ Մ. Մոնդէրօ Րիոս: Նախարարապետ Մ. Պրիսոն Մ. Տէլքասէի դիմացը նստած էր, աջ կողմն ունենալով Մ. Լէոն Քասթիլլօ և ձախ կողմը Զօրավարը:

ԵՈՔՈՀԱՄԱՅԷՆ կ'հեռագրուի թէ Ճափոնի դատական նախարարն հրաժարական տուած է:

ՔԱՆԱՏԱՅԻ և ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ միջեւ Ալասքայի սահմանագլխի խնդիրը կարգադրուելու մօտ է: Ամերիկեան պատուիրակներն առաջարկեր են խնդիրն յանձնել մասնագէտներու եւ դիմել վերջնական ատեանի մը, որուն անդամներն ըլլան Գերմանիոյ կայսրը, Շուէտի թագաւորն և Իտալիոյ թագաւորը, մինչդեռ նախապէս որոշուած էին ասոր համար Քանատայի և Միացեալ Նահանգաց բարձրագոյն դատարանները: Հաւանական է որ առաջարկութիւնն ընդունուի. բայց Քանատայի պատուիրակները պայման կ'դնեն որ Քանատացիք կարենան Քլոնտայք մտնել Ալասքայի քանի մը կէտերէն:

ՊԷԼԿՐԱՏԻ ԵՒ ՍՈՖԻԱՅԻ օտար պետութեան ներկայացուցիչք նմանօրինակ զեկուցումներ ըրած են Մ. Կէորկիվիճի և Մ. Սթոյլոֆի, խորհուրդ տալով որ ի Սերպիա և ի Պուլկարիա կատարուելիք ռազմափորձերն երկու երկիրներու սահմանագլուխներէն յիսուն քիլոմէդր հեռաւորութեամբ կատարուին ո և է թիւրիմացութեան առաջքն առնելու նպատակաւ:

ՔՈՐԷԱՅԻ կայսեր ամերիկեան խորհրդականը վերջերս Շանկայ երթալով, կայսեր համար անձնապահ գունդ մը կազմած էր: Սէուլի ռուսական դեսպանին առարկութեան վրայ պաշտօնանկ եղաւ այդ խորհրդական եւ իր գունդն ալ ցրուեցաւ.

ՊԵՐԼԻՆԷՆ կ'ծանուցուի թէ ասկէց վերջը փոխանակ տասնհինգ օր անգամ մը ըլլալու, ամէն շաբաթ շոգենաւային երթեւեկ մը պիտի հաստատուի Շանկայի և Քիաօ-Չէուի միջեւ:

ՋՈՒՐ Կ'ՊԱԿՍԻ.—Պուտաբէշթի մէջ ալ ջուրի սով կայ, ինչպէս արդէն կայ Լոնտոնի արեւելեան արուարձաններուն մէջ: Դանուբն ա՛յն աստիճան վար իջած է որ աւազանները գրեթէ ցամաք են: Քաղաքապետը ժողովրդեան կոչում ըրաւ ջուրը խընայութեամբ գործածելու: Բայց վերջին պահուն անձրեւ եկեր է և կ'յուսացուի թէ վտանգն անցած է:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՔԴ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
Առողջին և պահպանողական
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ
Լիակատար աշխատութիւն
Դրոշմաւորեալ և յանձնարարեալ
ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՐԴԷՆ
կարեւոր գործ ամէն մարդու համար
ԳԻՆ 25 ՂՐՇ.
Կ'գտնուի ամէն գրավաճառաց քով: Կեդրոնատեղին է Պէրպէրեան տպարան (Եսկի Զապթիէ Ճատտէսի թիւ 61)
Կեդրոնատեղին ղրկուած 25 ղչ.նոց թղթատարութեան ֆունի կամ հինգ ու կէս ֆր.նոց մանդաթի փոխարէն, կ'ստացուի թղթատարով մէկ օրինակ: 10—1

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Տնօրէնութեամբ Մ. Ժ. ՖՈՒՐ, — Բերա, Տրէմա փողոց թիւ 2—4, ... գերեզմանատան հանդէպ.—Գիշերօթիկ, Տըմի բանսիոն (ցերեկի ճաշն հոն ընող) և ցերեկօթիկ:— Այս հաստատութեան մէջ Հայ երիտասարդք կըրնան հետեւիլ թէ՛ Ֆրանսերէնի և թէ իրենց Մայրենի Լեզուի ուսման: Ֆրանսերէնի ծրագիրը ճիշդ նոյնն է Ֆրանսայի վարժարանաց ծրագրերուն հետ, և կ'առաջնորդէ դպրութեանց և գիտութեանց պսակաւորի աստիճաններուն: Ֆրանսերէնի այս կատարեալ դասընթացքին հետ մէկտեղ, վարժարանը մասնաւոր խնամով կ'ուսուցանէ Թուրքերէն և Հայերէն: Աշակերտաց վերամուտն որոշուած է Սեպտ. 9/21ին: 20—19

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՏՐԷՖԻՒՍԵԱՆ ԽՆԴԻՐ.— Ֆիկառօ Կայէնէ Սեպտ. 30 թուով հեռագիր մ'ստացած է, ուր կ'ըսուի թէ Տրէյֆիւս չի գիտեր Ֆրանսայի մէջ անցած դարձածը: Տրէյֆիւս Սաթանայի կղզին կ'գտնուի և առողջ վիճակի մէջ է: Օռօռ և Մաթէն Խաղէրհազիի կողմէ Օպսէրվըր լրագրին Բարիզի թըղթակցին ուղղած երկու գրութիւնները կ'հրատարակեն: Այս երկու նամակներուն պարունակութենէն յայտնի եղած է թէ Խաղէրհազի ինքն խնդրած է որ Լոնտոն ղրկուի, որպէս զի հոն կարենայ յայտնութիւններ ընել:

—Թէեւ Բարիզեան մամուլը վերաքննութեան հարցովը կ'զբաղի և վըճռաբեկ Ատեանին տալիք վճռին նկատմամբ թէր ու դէմ կարծիքներ կ'յայտնէ, անդին Պրիսոն պինդ յամառութեամբ և անձայն կ'գործէ: Վերջին կարեւոր լուրն է Տիւպօրտէն շոգենաւին Փըկութեան կղզին առջեւ խարիսխ նետելը: (Այս կղզին մօտիկ է Սատանայի կղզին):

ՖԱՇՈՏԱ.— Զօրավար Կրէնֆէլ Սուտանէն Գահիրէ վերադարձած է, ինչպէս նաեւ Քիչնէր փաշայի հետ Ֆաշոտա գացող անգլիական զինուորք: Այս պահուս Ֆաշոտայի մէջ անգլիական զինուոր չկայ:

—Քիչնէր փաշայի Սուտանի ընդհ. կառավարիչ անուանելուն լուրը տակաւին պաշտօնապէս հաստատուած չէ:

—Թան կ'ըսէ. «Լոնտոնի մէջ հրատարակուած լուրերուն հակառակ, Քիչնէր փաշա անգլ. դրօշակը չէ կանգնած Ֆաշոտայի մէջ: Մառշանի հետ ունեցած տեսակցութենէն վերջը, եգիպտական դրօշակ պարզել տուեր է Ֆրանս. դրօշակէն 500 մէթր հեռի:»

ՄԱՄԼՈՅ միջազգային համաժողովը, որ Լիզպոնի մէջ գումարուած էր, քուէարկեր է որ իր Դիւանը միջազգային իրաւարարութեան դատարանի մը վերածուի ի հարկին: Համաժողովին յաջորդ գումարումը տեղի պիտի ունենայ Հռոմի մէջ: Ժիւլ Քլարդի բանախօսութեամբ մը փակեր է համաժողովը:

ՉԻՆՈՒ ԳՈՐԾԵՐ.— Ուաշինկդընի Չինու նախկին դեսպանը, Չանկ-Եի-Հուան, որ իբր արտասովոր դեսպան երբեմն Լոնտոն ալ ղրկուած էր Վիքթորիա թագուհիին Ցոբելեանին առթիւ, աստիճանազուրկ եղած և աքսոր ղրկուած է: Անգլիացւոց բարեկամ և բարենորոգմանց ծրագրին կուսակից էր:

—Բեքինէ կ'հեռագրեն առ Թայմզ թէ բարենորոգմանց կուսակցութեան անդամներէն վեցը, Քանկ-Եու-Մէյի եղբայրը, գրագէտներ մը, և նախարարութեան չորս պաշտօնատարք գլխատուեր են՝ մայր-կայսրուհւոյն դէմ կարծեցեալ դաւաճանութեան մը ամբաստանութեամբ: Քանկ-Եու-Մէյ ինքն ալ Ճափոնցիներէն ձերբակալուեր է երբ Տէյլու ցամաք կ'ելնէր:

—Րիւդէրի գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Ֆորին Օֆիս Բեքինի անգլ. դեսպան Մաքտոնալտէ հեռագիր մ'ստացած է որուն մէջ ըսուած է թէ դեսպանատան քարտուղար Մօրդիմօր իր ամուսնոյն հետ տուն դարձած ժամանակ, Չինացիներէն յարձակում կրած, անարգուած եւ քարկոծուած է: Միեւնոյն բանը պատահած է նաեւ ամերիկացի միսիոնարներուն և ամերիկեան դեսպանատան չինացի քարտուղարին: Բեքինի մէջ կացութիւնն սպառնալից է. դեսպանն անմիջապէս զօրաց և յանցաւորաց պատժուիլը պահանջած է:

ԲԱՐԻԶԻ մէջ գումարուած սպանեւամերիկեան Ցանձնաժողովն իր աշխատութիւններն սկսաւ և առաջին գումարումը տեղի ունեցաւ Հոկտ. 1ին, կէս օրէն վերջ ժամ 3ին:

Առաջին գումարումն հազիւ կէս ժամ տեւեց: Ամէնէն առաջ որոշում տրուեցաւ նախագահ չընտրել. Ցանձնաժողովին քարտուղարք պիտի պատրաստեն օրակարգին խնդիրները: Ցանձնաժողովին պատուիրակներն երդում ըրին եւ պատուոյ խօսք տուին բանակցութիւններն գաղտնի պահելու:

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԽՆԴՐՈՑ ՀԱՄԱՐ Անգլօ-գերմանական համաձայնութիւնն հետզհետէ կ'հաստատուի: Տէլակոայի ծովախորշին Անգլիացւոց ձեռք անցնելն սպառնալից վտանգ մ'է Թրանսվալի փոքրիկ Պետութեան համար: Տէյլի Նիւզ կ'ծանուցանէ թէ Պերլինի Թրանսվալի դեսպանը, Տքդ. Լէյտ, Գերմանիոյ մայրաքաղաքէն մեկնած է, առանց վերջին ունկնդրութիւն մը խնդրելու Վիլհէլմ կայսրէն: Ի բացակայութեան Պիւլովի, Տքդ. Լէյտ ընդունուեցաւ Ֆոն Տէրէնդալ խորհրդականէն, որ ըսաւ. «Ցանուն և ի դիմաց կայսեր կ'խնդրեմ Ձեզմէ և Ձեր կառավարութենէն որ գերման թերթերու մէջ անգլեւգերման համաձայնութեան դէմ գրելը դադրեցընէք»:— Թրանսվալի մէջ Գերմանիոյ ընթացքը խստիւ կ'պախարակեն:

ԻՏԱԼԻԱ իր նաւային ուժերն աւելցնելու ծրագիրը փութով յառաջ կ'տանի: Այս ծրագիր զանազան մեկնութեանց նիւթ եղած է լրագրաց մէջ: Մամլոյ մէկ մասը իտալական նաւատորմին յաւելման հարկը կը խոստովանի, բայց դէմ կը խօսի կէս միլիար ֆրանքի փոխառութեան, զոր Իտալիա պիտի կնքէ նաւատորմին յաւելման ծրագրերը գործադրել կարենալու համար:

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ մէջ փոփոխութիւններ պիտի կատարուին: Կը հաւաստուի թէ Պուլկարիոյ Ֆերտինանտ իշխանը կը բանակցի Ռուսիայէն վերադարձող Կրոյէվ զնդապետին հետ և դիտաւորութիւն ունի պատերազմական նախարարութիւնն անոր յանձնելու: Կարեւոր պաշտօններ պիտի տրուին նաեւ ռուսական բանակին մէջ ծառայող և Պուլկարիա դարձող սպաներուն:

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՔ կ'պատմեն թէ Գոսովայի մէջ կասկածելի անձ մը ձերբակալուեր է նոյն պահուն երբ ցամաք կ'ելնէր Սեմլինէ եկող շոգենաւէ մը: Ձերբակալեալն է Միլոշ Տիմիդրովիչ որոյ վրայէն գտնուեր են ատրճանակներ, երկու դաշոյն, երկու դանակ և մէկ սրուակ թոյն: Հունգարական ոստիկանութիւնը կ'կարծէ թէ Միլոշ չարագործ մ'է որ ոճիր մը գործելու միտք ունէր:

ՄԱՏՐԻՏԷ Սեպտ. 30 թուով կ'հեռագրեն թէ Նախարարաց Խորհուրդն որոշեր է հեռագրել 'Ռիոս զօրավարին թէ Վիզայա կղզիներու բնիկներուն խնդրած բարենորոգումները շնորհէ և սպանիական ոյժերն համախմբէ Մինտանաօ, վասն զի Վիզայա կղզիներն հազիւ 450 պահապան զօրք ունին:

[Նոյն Թերթ Բրէւե, 2 Հոկտ.]

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Կ'ծանուցանենք յարգոյ հասարակութեան թէ վարժարանս կ'բացուի Սեպտ. 3ին, իսկ դասախօսութիւնք կ'սկսին նոյն ամսոյն 7ին:— Վարժարանս կ'բաղկանայ 8 դասակարգէ եւ կ'աւանդուին հայերէն, գաղղիերէն, գերմաներէն ու տաճկերէն լեզուներն և միջնակարգ վարժարանաց յատուկ գիտութիւնք:—Վարժարանիս մէջ կը դասախօսին բաց ի Մխիթարեան Հայրերէն՝ նաև արտաքին գաղղիացի եւ այլ ուսուցիչներ:— Ուսողական գիտութեանց և գաղղ. լեզուի համար վարժարանս ունի վկայեալ ուսուցիչներ:—Վարժարանս կ'ընդունի գիշերօթիկ, կիսաթօշակ և արտաքին աշակերտներ: Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել վարժարանիս Վարչութեան ամէն օր մինչև կէս օր:
10—8 ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Թոյլ են գինները:

— Երէկ Բարիզի հեռագիրն էր Քոնս.ը 22 ղրշ. 55 սնդ., այսօր ալ նոյն է, սակայն այսօրուանը ըէֆէ-ը վրան բարդուած գինն է, որով 47 սնդ. ըսել է: Երկթղ.ն 109 ֆր. ի Բարիզ: Լոնտոնի հեռագիրն է 22 ղչ. 12 սնդ.: Սպանիականը կ'շարունակէ տակաւ բարձրանալ և անգլիականը գտած է իր հին գինն՝ 110.12 սնդ.:

—Ղալաթիոյ Սակարանն առաւօտները ժամը 4ին բացուիլ սկսած է, իրիկուններն ըստ առաջնոյն 11ին գոցուելով:

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէռի Դ.	Օ. Ո.	24 17
Ամէնէն բարձր գին	»	24 19
Ամէնէն վար գին	»	24 16
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	107 7/8
Ամէնէն բարձր գին	»	108 1/4
Ամէնէն վար գին	»	107 3/4

ԲԱՑՈՒՄ 22 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սէռի Դ. Փ. Կ.	Օ. Ո.	24 17 1/2
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	108 1/4
Օսմանլըէ	»	— —
Րէժի	Օ. Ո.	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	— —
Քռէտի Ժէնէրալ Օթթմ.	Օ. Ո	9 22
Երկրագործական Պանքա	»	8 30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ոռ	3 11
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո	4 02
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	685 —
» ժուիսանս	»	205 —
» պարտաթ.	»	497 —
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	»	305 —
Քարափ Կ.Պոլսոյ	»	464 50

ՍԹԻԼԱՑ

Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	— 75
» ութ օրուան	»	2 25
Րումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	— —
» մէկ ամսուան	»	— —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 25
Անգլիական ոսկի	»	110 —
Բոլ Էմբէրիալ	»	90 10
Քրիմից	»	51 05
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 30
Մէթալիք	»	97 20
Րուպլ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 32
Բարիզ 3 »	Ֆր.	22 93 3/4
Ֆիորին մանտա	»	10 87

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ. 3 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէռի Բ.	Ա. Ո.	47 25
» » » Գ.	»	26 12
» » » Դ. բաց.	»	22 —
» » » Դ. գոց.	»	22 12
Փոխառութիւն Գասապա	»	81 25
» Օսմ. 3 1/2 %	»	101 50
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11 93
Այտընի երկաթուղի	»	10 25
Եգիպտական միացեալ	»	109 25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	110 06
Հելլենական 5 %	»	38 —
Մոնոբոլ Հելլենական 4 %	»	43 25
Ռանթ 4 %	»	31 25
Պուլկ. Փոխառ. 6 % 1888	»	93 —
» նոր » 6 % 1892	»	93 —
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 46 1/4
Դրամագեղչ	»	3 —

ՊԵՐԼԻՆ, 3 Հոկտ.

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	98 40
Րումէլիի Երկաթուղի	»	111 90
Անատ. Երկ. պարտաթուղթ	»	98 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 26 1/2

ԲԱՐԻԶ, 3 Հոկտ.

Օսմ. Քոնս. Սէռի Դ. բաց.	ղրշ.	22 52
» » » Դ. գոց.	»	22 55
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	26 50
Օսմանլըէ	»	405 50
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	109 —
Օսմ. Րէժի	»	284 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	552 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	102 42
Քռէտի Լիոնէ	»	855 —
Պանք տը Բարի	»	958 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3700 —
Իտալական Ռանթ	»	92 50
Սպանիական արտաքին	Ա. Ո.	43 67
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 28 1/2
Դրամագեղչ	»	2 —

ՎԻԵՆՆԱ, 3 Հոկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիօր.	47 60
» Լոնտոնի վրայ	»	120 30
Րումէլիի Երկաթուղի	»	58 50
Օսմ. Րէժի	»	129 —

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 3 Հոկտ.—Տամարալանտի մէջ [ափրիկեան գաղութ] գերմանական իշխանութեանց դէմ բնիկներուն ապստամբութիւնն հոգ կ'պատճառէ:

ՍԻՈՆ.—Վէկս օդապարիկն այսօր մեկնեցաւ գիտական փորձեր ընելու:

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիական զօրքերն յաղթեր են Վիզաեաս կղզին եղած ապստամբներուն և ցրուեր են զանոնք:

ԼՈՆՏՈՆ.—Զրոյց կայ թէ Անգլիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութեան պատճառաւ, Թրանսվալի մէջ Նախագահ Մ. Քրիւկէրի դիրքը խախտած է:

ԲԱՐԻԶ.— Ընդհանուր դատախազ Մ. Մանօ մինչեւ յառաջիկայ ԴՇ. Տրէյֆիւսի խնդրոյն նկատմամբ իր քննութիւնները վերջացնելով, իր պահանջման գիրը պիտի մատուցանէ Վճռաբեկ Ատեանին:

ՀՌՈՄ.—Գնդ. Բաթթի տը Քլամմինչեւ վերջին օրերս հոս կ'գտնուէր. հիմա կ'կարծուի թէ Վերին Իտալիա գացած է:

ԲՆԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Զարը Տանիմարքա պիտի երթայ թագուհւոյն յոբելեանական հանդէսին ներկայ գտնուելու:

ԲԱՐԻԶ.—Օդաչու Մ. Սբոլէրինի օդապարիկով Ալպեան լեռներէն անցնելու փորձ մ'ըրաւ. և 2500 մէթր օդին մէջ բարձրանալէ վերջը ֆրանսական սահմանագլխէն Ջուիցերիա անցաւ:

—Հաշտութեան Ցանձնաժողովն իր երկրորդ նիստն ըրաւ. հաշտութեան դաշնագրոյն նկատմամբ խորհրդակցութիւնք սկսած են:

ԼՈՆՏՈՆ.— Եգիպտական զինուորները Կէտարէֆի Տէրվիշները սաստիկ կերպով կ'հալածեն:

—Երկու գումարտակ անգլ. զօրք Կրետէ պիտի ղրկուի:

ՏՔԴ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ
Մասնագէտ ներքին, ծննդաբերական և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միսք փողոց, թիւ 4, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի: 30—3

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ՃԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Մասն Ա. Տարերք վաճառականութեան. — Շրջաբերականք. — Առեւտրական հաստատութիւնք. — Վաճառականական գործողութիւնք. — Սակացոյց միջնորդչէքներու և Տոկոսի նոր կանոնագիրը (Պաշտօնական). — Վաճառականական ընկերութիւնք և իրենց շրջաբերականները. — Սնանկութիւն. — Հաշուեցոյց, Գնման և Վաճառման հաշիւք, Փոխագրագիր, Մուսամըրի Մաբիքինի բեռնագիրը, Փոխանակագրի հաշուեցոյց, Ձեռչի ցուցակ. — Փոխանակագիր, Մօտաբօրիում, Վիմատիպ և պարագիր փոխանակագիրք հայ. և գաղղ. Ա.ով և Բ.ով, Ձեռագիր փոխանցումներով և երկաբորդով, Բաղաքագրի պաշտօնական օրինակը, Զանազան մուրհակք, Գաէտի Լիօնէի Չէքը.— Հաշուընթացներ.— Ընդարձակ քաղուածք Առեւտրական և Դրոշմի օրէնքէն. — Փոխանակութիւն (գամպիօ). — Առեւտուրի և գամպիօի հաշիւներ, ևն. ևն. — Մասն Բ. Տոմարակալութիւն, Պարզ-տոմար, Կրկնատոմար. — Պաճիէռ բառին ծագումը և նշանակութիւնը. — Տոմարակալութեան ծագումը. — Կրկնատոմարի հնարիչներուն վրայ պատմական ծանօթութիւն. — Կրկնատոմարի հաշուոյ ծագումը և հակակշռութեան դանակները. — Ձեռատետր մը 204 յօդուածով. — Օրհաշիւ. — Մայր-հաշիւ. — Ընդհ. կշիռ. — Հաշուեկշիռ, ևն. — Եւրոպական Գլխաւոր Տէրութեանց Դրամները, Կշիռները, Չափերը, Գամպիօի գինները և Դրոշմաթուղթերը, ևն. ևն.: 10—1

Գ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Բոլորովին բարեփոխուած եւ կրկնապէս ճոխացած
Ցանձնարարուած
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Ուսմն. Խորհրդէն եւ Վաւերացած Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեկէն
Ի Ն. ՏԻՊՋԷՆՃԵԱՆԷ
Անհրաժեշտ գիրք մը, որ ո՛չ միայն ուսանողաց և վաճառականութեան ասպարէզը թեւակոխելու պատրաստուող երիտասարդաց, այլ գործի մարդոց իսկ պիտանի և օգտակար է: Այս Գ. տպագրութիւնը, որ մեծադիր 630 երեսէ բաղկացած ստուար հատոր մ'է, ա՛յնքան նոր և կարեւոր յաւելուածներ ունի, որ նախորդին հետ բնաւ չկրնար բաղդատուիլ:
Գիրքը թէև նախորդին կրկին ընդարձակութեամբ աւելցած է, բայց գինը աւելցած չէ, դարձեալ 23 ղչ. է:

ԻԼԱՆ
ՏԷՐՍԱԱՏԷԹ ԷՄՆԻՅԷԹ ՍԱՆՏԸՂԸ
Միւթէվէֆֆա Արիստիտի վէ Ախիլիա Գումպարի էֆէնտիլէրին Էմնիյէթ Սանտըղընտան իսթիգրազ իյլէտիւքլէրի մէպլաղը մուգապիլինտէ թէրհին իտիլմիշ ֆիրուզէ էվվէլճէ իլան օլունան Պէյօղլընտա Շահգուլի մահալլէսինտէ Ճատտէի Քէպիրտէ Ռուսիա գօնսօլօսխանէսի գարշըսընտա քէաին 471 վէ 473 վէ 475 նումէրօլը մալիւմը էլ մըգտար արսա իւզէրինէ մէպնի Բասաաժխանէ իթթիխազ օլունան տայիրէ իլէ տիկէր իքի գըթա էպնիյէ վէ ճառտէ իւզէրինտէ իքի պապ բէրուքէր վէ գունտուրաճը տիւքքեանլարընը միւշթէմիլ սէնէվի 575 լիրա քիրալը սըրֆ միւլք իւչ պապ խանէ մուգատտէմա 61 կիւն միւտտէթ իլէ իճրա գըլընան միւզայէտէսի աղէնիւէ նէթիճէսինտէ լիրայի Օսմանի 100 ղչ. հիսապը իլէ 510,000 ղչ. պէտէլ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ թէգարրուր իթմիշ օլտուղընտան պահօլա 31 կիւն միւտտէթը զարֆընտա 100տէ 5 զամմը իլէ թալիպ օլանլարըն Էմնիյէթ Սանտըղընա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի լիւզիւմը ագտէմճէ ֆի 6 էյլուլ սէնէ 314 թարիխինտէ իլան իտիլմիշ վէ միւտտէթը մէզքիւրէ Թըշրինը էվվէլին 6ընճը սալը կիւնիւ խիթամ պուլաճաղը ճիհէթլէ եէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիյյէսի քէշիտէսի թալիպի պուլունմըշ օլտուղընտան թալիպ օլանլարըն 100տէ 10 նիսպէթինտէ փէյ աքչէլէրինի իսթիսհապէն մէզքիւր Թըշրինը էվվէլին 6ընճը սալը կիւնիւ Տէրսաատէթ Էմնիյէթ Սանտըղընա հազըր պուլունմալարը իլան օլունուր:
21 Էյլիւլ 314

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000 000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,954,532
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 2,981,236

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,893,700
ՀԱՍՈՅԹ 1896 ՏԱՐԻՈՅ 1,121,900

Ընկերութիւնքս իրենց Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'առաջարկեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի], ամէնէ օգտակար եւ ամէնէ դիւրագնի սակերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց սակերը, բաղդատաբար այն յաւելեալ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ։ —Նաեւ երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուն 29,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՙՄԱՐԻԹԱՅՄ՚

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈՒԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ միացեալ երեք Ընկերութեանց։

ԷՔԻԹԱԲԼ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ

ԹԻՒ 36 ԵՒ 36 կրկն ԱՎԸՆԻՒ ՏԸ Լ'ՕՊԵՐԱ, ՓԱՐԻԶ

		Ֆր.
Երաշխաւորութեան դրամագլուխ (ապահովագրեալներուն բացարձակ սեփականութիւնը)	1 ՄԻԼԻԱՐ	227,658,000
Պահեստներու առաւելութիւնն օրինական պարտականութեանց վրայ (ապահովագրեալներու բացարձակ սեփականութիւն։ Աշխարհի վրայ ոչ մէկ կենաց ընկերութիւն այս առատ մեծաքանակ յաւելուածական գումար ունի)։		261,950,000
1897ին կնքուած նոր ապահովագրութեանց գումարը		813,454,000
Ամբողջ հասոյթ 1897ի		251,735,000
Ապահովագրեալներու վճարեալ 1897ին		109,387,000
Հիմնուելէն ի վեր ապահովագրեալներու վճարեալ	1 ՄԻԼԻԱՐ	425,567,000

Հարկ է հաստատել թէ ԷՔԻԹԱԲԼ 1897ին՝ բաղդատմամբ 1896ին՝ ունեցած է Յաւելուած մը 37,657,476.05 ֆր. ի յաւելուածին պահեստին վր.) Ոչ մէկ Ընկ. այս
» 104,184,504.80 » ամբողջ գոյից վրայ) չափ յաւելուած
» 151,654,140.95 » նոր ապահովագրութեանց) ներ ունեցած է։

ԷՔԻԹԱԲԼ իր սակերը չէ աւելցուցած ամերիկեան ուրիշ ընկերութեանց պէս. ուստի և յիշեալ ընկերութեանց բաղդատմամբ՝ ԷՔԻԹԱԲԼի գիները տարիքի և տեսակի համեմատ մէկ եւ երկու տարեվճարի խնայողութիւն մը ցոյց կուտան։

Ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Տ. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Պոլիս Պահչէ-Գաբու Անանիադի խան Թիւ 20—21—22։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. Ն ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվար տէ 'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն ժամանակաւոր փոխադրուած են Նոգա-Տամ տէ-Վիքթուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին երաշխաւորած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կ'առնէ՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն էր 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000 է աւելի անդամ, որք Ընկերութեանը կը կազմեն, որոց կ'առաքեն Ընկերութեան և որոց կ'վերադարձին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ ԵԹԷ մասնակից էք, եւ կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզ համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կազմակերպութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուղղեցէք իրեն հասուցեալ գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի։ Նոյնպէս առնելիքներու եւ արուեստ հեռաւ ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու պոչիկ ժամանակամիջոցի մը մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Հ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ
Քննիչ-Գառուհրաւ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Արեւելից միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ասամենիան	10500	Էֆէսիըն	3500
Բէսգրիան	10500	Բրըժիըն	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անատոլըլիան	2500
Պօսդօնիան	8000	Ալէաշիըն	2500
Ֆլօրիտիան	8000	Լէզպիան	2000
Ծայերիան	3700	Մ.Ի.Կօ	900
Վալէնսիան	3700	Օպորդօ	800
Ֆլօրէնսիան	3700	Լիզպոն	800
Ցօքիան	3500		

«Պէլվիըն» շոգ. նաւ. Լոկան քէլ օրէն Լիվըրփուլ կ'երթայ.

«Արապիան» շոգ. նաւ. Սթամպուլ, Լիվըրփուլէ կ'սպասուի ընդհ. վաճառքով դէպ ի 6 հոկտ.

Ապրանքի տէրերէն կ'խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու համար Ղալաթիա մաքսատունն հանելու համար իրենց հրամանը գրել շոգենաւուն ժամանելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԻ ՄԸ ԵԹԷ ՊԷՏՔ ՈՒՆԻՔ և կը փափաքիք առանց նեղութեան խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանօսի նման զզուեցուցիչ ջուրերն ու դեղերն, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, ու փութացէք գնել

ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱ VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասղէօսեար գրութեամբ զտուած յստակ ջուր մ'է և շատ դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առաւօտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱՔԱԲՐԱՆ՝ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս ու կէս խմել, բաւական է կատարելապէս մաքրուելու։ Պնդութիւն, գլխացաւ և ստամոքսի խանգարում ունեցողներ, մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, եթէ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլաքապրա խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ. 26—17

ՌՈՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

COMPAGNIE ROSSIA À ST. PÉTERSBOURG

1881 Մարտ 20ին հիմնուած Կայսերական արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895ի հասոյթը	25,000,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան ընդհ. Գործակալ ի Կ. Պոլիս Գ. ՀԻՒՊՇԵՐՄԱՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ (Հին Մուսթաֆա փողոց)
Ընդհ. Գործակալ Թիւրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՔԼԷՓՓԷՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	26,504,000
Տարեկան հասոյթ	»	58,937,000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁԱԲԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակարաններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիններով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պահչէ-Գաբու, Անանիադի խան, 20, 21, 22

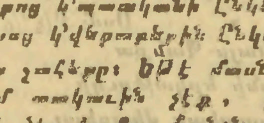

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլ և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիս	3500	Թիպս	2500
Ռամսէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնէս	3500	Նէքդիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ապօֆ	3000	Օսիրիս	2250
Անօսիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կաւալլօ	1500
Տարսօ	2750	Իսիս	1500

Ձէյթուն շոգ. ը Սեպտ.ի դէպ 3ին Լըվըրփուլէ հոս կ'հասնի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուէթթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
84, [illegible]

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Հ. Ա. Եւրոպայի եւ Տաճկաստանի միջեւ առեւտրական յարաբերութեանց ընդարձակուելուն, Յակոբ Մաղաքեան՝ տարիներէ ի վեր հաստատուած ի Նաբոլի, փորձ յանձնակատար, կ'կատարէ ամեն տեսակ առեւտրական գործողութիւններ։ —Բ. Դէպ ի Մ. Նահանգներն ամէնէն կարճ ճամբան Նաբոլի ըլլալով, շոգենաւային մեծ ընկերութեանց հետ կնքած պայմանագրութեամբ, շահաւոր պայմաններ կ'ցուցնէ ճամբորդին։—Գ. Եթէ Ցիրրիօ Ռուպադինօ շոգենաւային ընկերութեան գիմաց եւ յայտնուի թէ Նաբոլի Մաղաքեանի կ'երթան, առժամեալ գնալ զեղչ կ'առանան գաղթականք միայն.—Դ. Այդ ընկերութեան չզիմելով կարող են ուրիշ եւ է շոգենաւով մեկնիլ ի Պիրէոն, եւ հոն նոյն ընկերութեան շոգենաւով գալ Նաբոլի.— Ե. Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել հետեւեալ հասցէին։

Jacques Maghakian
Vico III del Piliero N. 4
(Italie) Naples
(Հեռագրի համար)
Maghakian Naples

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ. Արտասահման 40 ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսֆ Լոքալէ։

Իւղիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Ան որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ և այլ գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. Պոլիս, Թ. 23. 25. Պօսթ Ալի ճամբու

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (39)

ՔԱՍԻՄ

ՎՐԷԺԽՆԴԻՐԸ

ՎԷՊ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Աւա՜ղ. ոչ ոք կ'ճանչնար զիս Պոլսոյ մէջ եւ բարեկամի մը բերնէն շնորհակալութիւն լսելու հաճոյքը չպիտի կրնայի վայելել։ Մխավաճառ մը, ճաշարանապետ մը եւ մէկ քանի ալ պատահական անձինք, ահա ասոնք էին իմ ծանօթներս այս ընդարձակ մայրաքաղաքին մէջ. ուրիշ մարդ չէի ճանչնար։ Մխավաճառը, որ միեւնոյն ատեն լրագիր ալ կ'ծախէր, բնականաբար պէտք էր կարդացած ըլլար օրուան կարեւոր լուրը, ուստի ուղղակի իրեն դիմելով։

—Ի՞նչ կայ, տեսնենք լրագիրներուն մէջ, հարցուցի։

—Ոչինչ, պատասխանեց մարդը, մտահոգութեամբ։

—Առջի օրը բացուած մրցումին համար ի՞նչ կ'գրեն կոր։

—Ո՞ր մրցումին։

—Ընդհ. Պարտուց Վարչութեան մէջ մրցում մը բացուած էր. չէ՞ք յիշեր,

—Անանկ պարապ բաներու ո՞վ կարեւորութիւն կ'ուտայ էֆէնտի, ըսաւ մարդը հառաչելով, դուն ան ըսէ ինծ որ ստակ շահելու միջոց մը կա՞յ, տե՛ս խանութը բանալէս ի վեր պարապ նստած եմ։

Ինչպէս ունէր, այս կարգի մրցում մը ի՞նչ կարեւորութիւն պիտի ունենար խանութպանի մը համար որ իր մարթէն դուրս, աշխարհք չէր ճանչնար, ուստի աւելորդ սեպելով այլեւս երկարաբանել, ուղղակի վարչութեան դիմել եւ գործիս գլուխն անցնելու դիտումով, Ղալաթիա իջայ եւ կամուրջէն անցնելով, Ընդհ. Պարտուց Վարչութեան պաշտօնատունն հասայ. Դռնապանները թէեւ պաշտօնիս յարմար ընդունելութիւն մը չգիտցան ընել ինծ, բայց վստահ էի որ, երկու օրէն ամէնքն ալ պիտի պատկառէին ինձմէ, երբ աշխատութեան սենեակս գային հրամաններս ընդունելու։ Պաշտօնատան վարի դռնէն գլուխ կոխեցի, վրաս գլուխս չակեցի եւ այնպիսի անտարբեր ձեւով մը, որպէսզի թէ այս կարգի պաշտօնները սովորական բաներ են և երբեք չեն կրնար շլացնել զիս, հանդարտ քայլերով, դիւանապետին դիմեցի։ Այս պաշտօնեան՝ բարեկիրթ եւ հեզահամբոյր անձնաւորութիւն մը, գլուխը վեր առնելով, այցելութեանս նպատակն հարցուց։

Անմիջապէս Վարչութեան ինծ յանձնած 31 թիւ հականիշը ներկայացուցի և ժպտուն դէմքով մը։

—Վարչութեան բացած մրցումին մասնակցած էի, ըսի և բարեբախտ եմ որ, պարոն քննիչները հաճոյք ունեցեր են գնահատել իմ թարգմանութիւններս որք 31 թիւ կ'կրէին։

—Հետեւաբա՞ր, հարցուց դիւանապետը պաղ արեամբ։

—Հետեւաբար, ըսի, ձեր՝ թերթերուն մէջ ըրած հրաւէրին համեմատ, իբրեւ 31 թիւ թարգմանութիւններուն հեղինակը, պատիւ ունիմ ներկայանալու և ինծ համար որոշուած պաշտօնը խնդրելու։

Դիւանապետը կատարեալ անտարբերութեամբ, բարակ թերթերով տետրակ մը բացաւ և դէմքի տարօրինակ կծկումներով, անոր մէջ բաներ մը նայելէ վերջ.

—Ո՞ր թերթերուն մէջ կարդացիք այդ հրաւէրն, ըսաւ։

Իսկոյն գրպանէս հանեցի օրուան բոլոր թերթերն և ներկայացուցի։ Դիւանապետը մէկ քանի վայրկեան չափ ուշադրութեամբ քննեց լրագիրներն ու յետոյ դարձեալ տետրակին վրայ նայիլ սկսաւ։

Ո՛հ, այս ձեւակերպութիւնները, մանաւանդ դիւանապետին ծանր դէմքը, բոլորովին հալումաշ կ'ընէին զիս։ Այսչափ ծանօթ իրողութեան մը համար, ի՞նչ հարկ կար ժամերով գլուխ տանջել. 31 թիւը շահած էր եւ ես էի անոր տէրն, ոչինչ կ'մնար անդին։

Բայց դիւանապետը մտատանջութեան մէջ էր, ալ պարզապէս երեւնալու համար տետրակով կ'զբաղէր. ինծ այնպէս կ'թուէր որ բան մը պիտի ըսէր և կ'քաշուէր բերանը բանալու։ Արդեօք ամսականիս վրայ զեղչ մը պիտի առաջարկէր, ո՞հ, անկարելի էր այդ տեսակ բան մը երեւակայել, քան ոսկի հաշուած եկած էի Բարիզէն, հիմա հակառակ պաշտօնական ծանուցման, 15 ոսկի առաջարկել, մեծ զրկանք մը պիտի ըլլար ինծ, պիտի բողոքէի, բարձրագոյն իշխանութեան պիտի դիմէի և չպիտի ներէի որ իրաւունքս բռնաբարուի։

Դիւանապետը գլուխը տետրակին վրայէն վերցնելով, վարանոտ շեշտով մը։

—Առաջ ինչ գործով կ'զբաղէիք, հարցուց։

Աւասիկ նոր հարցաքննութիւն մը։

—Այս կարգի գրական գործերով, պատասխանեցի կարճ կապելու համար։

—Դժգո՞հ էիք ձեր զբաղումէն կրկնեց Դիւանապետն, շարունակելով իր վարանումները։

—Ներեցէք Տէր Դիւանապետ ըսի, արդեօք այս հարցումներն անհրաժեշտ են ընդունելութեան համար։

Այս հարցումիս վրայ, պաշտօնեան խօսակցութեան եղանակը փոխելով։

—Այնչափ վստա՞հ էք ձեր պաշտօնի ընդունուելուն, հարցուց։

—Ի՞նչ ըսել է, կակազեցի, ամբողջ մարմնովս յուզուելով, այսչափ ձեւակերպութիւններէ վերջ, միթէ կասկածելի՞ կ'գտնէք դեռ։

—Քաջութիւն ունեցէք պարոն, ըսաւ Դիւանապետը տխուր շեշտով մը, տպագրական սխալի մը զոհուած էք, 13 թիւը շահած է մրցանակն և թերթերը սխալմամբ 31 գրած են։

Այն վայրկենին ամբողջ պաշտօնատունը գլխուս դարձաւ, աչքերս մթագնեցան, ծունկերս կթոտեցան, խելքս գլուխէս թռաւ և քիչ մնաց գետին գլորէի, եթէ պատին չկռթնէի։ Դիւանապետին ուշադրութենէն չվրիպեցաւ իմ այս տխուր կացութիւնս և սկսաւ քաջալերական խօսքեր ուղղել ինծ, բայց ես հոգեկան այնպիսի ծանր հարուածի մը տակ ընկճած էի որ բնաւ ժամանակ չունէի բարի մարդուն մխիթարութիւնները մտիկ ընելու։

Յուզման առաջին ազդեցութիւնն անցընելէ վերջ, անձնապաշտպանութեան թափով մը։

—Ներեցէք Տէր ըսի, միեւնոյն ատեն մէկ քանի թերթեր մէկէն չեն կրնար սխալած ըլլալ, ուրիշ դիտում մը կ'նկատեմ ես այս գործին մէջ։

—Ո՛չ պարոն, պատասխանեց, բարի պաշտօնեան, կատարելապէս հայրական շեշտով մը, այս ատենքան ծանր յուսախաբութիւն մը, բնական է որ ամէն կարգի ենթադրութիւններ ընել տայ ձեզ. սակայն պէտք է ապահով ըլլաք որ, այս Վարչութեան մէջ միշտ, այոն այո եւ ոչն ոչ, եղած է եւ այն պարագային մէջ ալ կամ ընթերցող պաշտօնեան սխալած է և կամ առաջին անգամ զայն հրատարակող լրագիրը։

Ու մրցման գործողութիւններուն յատուկ տետրակը բանալով։

—Տե՛ս ըսաւ, քեզ եղած զրկանքին փոխարինութիւն մը ընելու համար, պաշտօնիս ինծ յանձնած պարտականութեան դէմ կ'դրժեմ. աճապարելով քննիչներուն ստորագրութիւնով վաւերացուած էջը։ Դողդոջ քայլերով առաջ անցայ ու կարդացի դատնիքս վճռող արձանագրութիւնն, որ ճշմարտապէս 13 թիւն արժանի դատած էր մրցանակին։

Ալ գործ մը չունէի հոն, հրաժեշտի ողջոյնս տալով դիւանապետին, յիմարի պէս դուրս նետուեցայ ու անհաստատ քայլերով սկսայ սանդուխներէն իջնալ։ Ո՞ւր պիտի երթայի, ի՞նչ պիտի ընէի, փճացած էի կատարելապէս, ոչ դրամ ունէի եւ ոչ ալ յոյս։ Այս տխուր պարագայութեան տակ սեւեռուն վերադարձայ. . . ։

Մրայօնեան՝ շուշկելով տխուր խոստովանութիւններ ընել տալ երիտասարդին. զայն ընդմիջելով։

—Արդարեւ ծանր հարուած, ըսաւ, սակայն փորձով տեսնուած է որ, այս կարգի տխուր իրողութիւններ, միշտ գոհացուցիչ հետեւութիւններով կ'փոխարինուին և քաջայոյս եմ որ ձեզ նման արժանաւոր երիտասարդ մը մանաւանդ, շատ շատ առաժամանակեայ նեղութեան մը կրնայ ենթարկուիլ, անկից վերջ շուտով կը գտնէ իր արժանաւոր դիրքը։

—Շնորհակալ եմ ձեր քաջալերութենէն պատասխանեց Պառուղեան բոլորովին վեհ ձեւով մը, այս ծանր վիճակիս մէջ եթէ մեծ մխիթարութիւն մ'ունիմ, այն ալ յանդգնաբար հոս ներկայիս ու վեհանձն համակրութեան մը արժանանալս է։

Մրայօնեան բնաւ կարեւորութիւն չընծայելով Արշակի շնորհակալութիւններուն, մէկէն ի մէկ։

—Ձեր պաշտօնաթուղթերը ցուցնելու դիւրութիւն ունի՞ք, հարցուց Պառուղեանին։

Այս վերջինը բոլորովին բնական գտնելով իր հիւրընկալին առաջարկը։

—Ի՞նչ տեսակ պաշտօնաթուղթ կը փափաքիք տեսնել պատասխանեց։

Շար.